



**TRANSPORT  
SCOTLAND**  
CÒMHDHAIL ALBA

[transport.gov.scot](https://transport.gov.scot)

# **Sgrìobhainn Deasbaid**

**Co-chomhairle gus ro-innleachd  
air seirbheisean adhair  
fhiosrachadh**

## Clàr-innse

<b>Ro-ràdh bhon Mhinistear</b> .....	<b>5</b>
<b>A' cur freagairt dhan cho-chomhairle</b> .....	<b>6</b>
A' làimhseachadh do fhreagairt .....	6
Na h-ath-cheumannan sa phròiseas.....	7
Beachdan agus gearanan.....	7
Pròiseas Co-chomhairleachaidh Riaghaltas na h-Alba.....	7
<b>Adhbhar agus lèirsinn</b> .....	<b>8</b>
<b>Structar</b> .....	<b>8</b>
<b>Co-theacsa</b> .....	<b>9</b>
Cho cudromach 's a tha deagh cheanglaichean taobh a-staigh na dùthcha agus gu h-eadar-nàiseanta .....	9
Cudromachd eaconomach is shòisealta .....	9
Ceangailteachd na h-Alba ro ChCOVID-19 .....	11
COVID-19.....	12
Buaidh Àrainneachdail .....	13
Treandaichean san àm ri teachd .....	16
Ro-innleachd Nàiseanta na Còmhdhail .....	17
Ro-innleachdan eile aig Riaghaltas na h-Alba agus Com-pàirtichean .....	17
Dleastanasan.....	17
Riaghaltas na h-Alba.....	18
An Roinn Phrìobhaideach .....	18
Sgeamaichean is aontaidhean eadar-nàiseanta .....	18
Riaghaltas na RA .....	19
Ùghdarras Itealanachd Shìobhalta .....	20
Riaghaltas na h-Alba agus na RA còmhla.....	20
Ùghdarrasan Ionadail .....	20
<b>A' gluasad gu còmhdhail adhair le beag-eimisein / gun eimiseanan</b> .....	<b>21</b>
Ro-ràdh.....	21
Amas: .....	21
Mar a choileanar an t-amas seo .....	21
Sgeama Malairt Eimiseanan na RA (ETS) and CORSIA.....	21
A' piseachadh eimiseanan bho phlèanaichean air an talamh.....	22
A' piseachadh eimiseanan bho phlèanaichean san adhar .....	22

A' gluasad gu agus bhon phort-adhair .....	22
Taic ri cruthachadh agus deuchainnean air soitheach-adhair beag-eimisein/gun eimisein.....	22
Connadh adhair Seasmhach.....	24
Eadar-gluasad cothromach .....	25
<b>Ceangailteachd eadar-nàiseanta na h-Alba .....</b>	<b>27</b>
Ro-ràdh.....	27
Amas .....	27
Mar a choileanar an t-amas seo .....	27
Dòigh-obrach com-pàirteachaidh .....	27
Dùthchannan le prìomhachas .....	29
Ceanglaichean tro phuirt-adhair hub agus ceanglaichean dìreach .....	31
A' lùghdachadh na buaidh àrainneachdail de bhith a' toirt air ais ceanglaichean eadar-nàiseanta.....	31
<b>Ceangailteachd taobh a-staigh na h-Alba .....</b>	<b>33</b>
Ro-ràdh.....	33
Amas: .....	33
Mar a choileanar an t-amas seo .....	34
A' dì-charbonachadh seirbheisean adhair sgeidealichte taobh a-staigh na h-Alba.....	34
Feumalachdan coimhearsnachdan na Gàidhealtachd is nan Eilean san àm ri teachd.....	35
Seirbheisean is faraidhean air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan .....	37
Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean .....	40
Tiocaidean plèana is trèana .....	41
<b>Bathar .....</b>	<b>43</b>
Ro-ràdh.....	43
Amas: .....	43
Mar a choileanar an t-amas seo .....	43
Ceangal ri ath-shlànachadh agus leasachadh slighean .....	43
Puirt Uaine .....	43
Modalan libhrigidh ùra.....	44
<b>Amasan eile? .....</b>	<b>45</b>
<b>Na h-Ath-cheuman .....</b>	<b>45</b>
<b>Leas-phàipear A .....</b>	<b>46</b>
<b>Ceangailteachd na h-Alba ro ChOVID .....</b>	<b>46</b>

Alba an comas ri sgìrean a tha coltach rithe .....	47
<b>Leas-phàipear B .....</b>	<b>49</b>
<b>Mar a chruthaich sinn an liosta de na dùthchannan aig am biodh prìomhachas .....</b>	<b>49</b>
<b>Leas-phàipear C .....</b>	<b>54</b>
<b>Cosg Riaghaltas na h-Alba air seirbheisean adhair .....</b>	<b>54</b>
<b>Leas-phàipear D: .....</b>	<b>57</b>
<b>Liosta de na ceistean .....</b>	<b>57</b>
<b>FOIRM FIOSRACHAIDH MUN NEACH-FREAGAIRT .....</b>	<b>60</b>
Co-chomhairle gus Ro-innleachd air seirbheisean adhair fhiosrachadh .....	60

## Ro-ràdh bhon Mhinistear



Tha Alba na dùthaich fhosgailte, fhàilteach le deagh cheanglaichean.

Tha na ceanglaichean adhair eadar-nàiseanta, nàiseanta agus roinneil air ar cuideachadh gus soirbheachadh gu h-eaconamach agus gu cultarail. Gheibh luchd-tadhail a dh'Alba a' faighinn tlachd bho na goireasan turasachd aig ìre chruinneil; bidh na gnìomhachasan againn a' gabhail chothroman ùra bho mhalairt eadar-nàiseanta; agus bidh roinn an fhoghlaim àrd-ìre againn a' cur fàilte air luchd-ionnsachaidh ùr bho air feadh na cruinne. Agus airson cuid de na coimhearsnachdan as iomallaiche againn, tha an t-seirbheis adhair ionadail na loidhne-beatha ro-chudromach, a tha a' cur an comas

siubhal gu agus bho thìr-mòr airson gnìomhachas, turasachd, cur seachadan agus gus seirbheisean NHS fhaighinn. Tha roinn na còmhdhail adhair na fhastaiche cudromach, a tha a' libhrigeadh iomadh dreuchd, preantasachd agus cothrom obrach sgileil.

Tha fios againn, ge-tà, gu bheil dà dhùbhlán mhòr ron ghnìomhachas sa gheàrr-ùine agus san fhad-ùine. Thug Covid droch bhuaidh gu sònraichte air puirt-adhair agus loidhnichean-adhair, agus tha na gealltanasan againn a thaobh cothromachadh carboin a' ciallachadh nach urrainn dhuinn cumail oirnn mar a bha sinn. Tha Riaghaltas na h-Alba air targaidean a tha air thoiseach air a' chòrr den t-saoghal a stèidheachadh a thaobh atharrachadh na gnàth-shìde agus tha sinn air gealltainn cothromachadh carboin a thaobh eimiseanan gasaichean an taigh-ghlainne a ruigsinn ro 2045. Bidh seo a' gabhail a-steach eimiseanan na h-Alba bho còmhdhail adhair.

Chan eil teagamh sam bith ann nach e àm doirbh a tha seo agus tha sinn a' tuigsinn cho mòr 's a tha an dùbhlán. Ach tha Riaghaltas na h-Alba gu mòr airson obrachadh leis an roinn gus dèanamh cinnteach gun tig sinn a-mach ann an dòigh nas treasa, agus sinn comasach air dùbhlain a thoirt do na co-fharpaisich eadar-nàiseanta againn agus gus leasachaidhean àrainneachdail ro-chudromach a libhrigeadh.

Airson a' chiad turais, tha Riaghaltas na h-Alba airson ro-innleachd a chruthachadh, a bhios a' coimhead air mar as urrainn dhuinn buannachdan sòisealta agus eaconomach na còmhdhail adhair fhaighinn fhathast, ach aig an aon àm a bhith a' coileanadh nan targaidean againn airson cothromachadh carboin. Tha an sgrìobhainn beachdachaidh seo a' sireadh do bheachdan air mar as urrainn dhuinn na h-amasan againn a choileanadh, gus an urrainn dhuinn an ro-innleachd againn a chur ri chèile.

Seo turas doirbh ach brosnachail far am faodadh buannachdan fìor mhòr a bhith ann do dh'Alba, do na gnìomhachasan agus do na coimhearsnachdan againn. Tha sinn a' dèanamh fiughair ri ur beachdan fhaighinn.

GRAEME DEY BPA

Ministear na Còmhdhail

## A' cur freagairt dhan cho-chomhairle.

Tha sinn a' sireadh fhreagairtean dhan cho-chomhairle air loidhne gus ro-innleachd air seirbheisean adhair fhiosrachadh airson **21 Faoilleach 2022**.

Cuir do bheachdan a-steach dhan cho-chomhairle seo a' cleachdadh hub co-chomhairleachaidh Riaghaltas na h-Alba, [Citizen Space](#).

[Gheibhear a' cho-chomhairle agus faodar a freagairt air-loidhne aig](#)

Faodaidh tu an fhreagairt a shàbhaladh is tilleadh thuice fhad 's a tha a' cho-chomhairle fosgailte. Dèan cinnteach gun tèid freagairtean na co-chomhairle a chur a-steach ron cheann-latha mu dheireadh, 21 Faoilleach 2022.

Mur a bi e comasach dhut freagairt tron hub co-chomhairleachaidh againn, cuir am Foirm Fiosrachaidh mun Neach-freagairt gu:

Sgioba na Còmhdhail Adhair

Riaghaltas na h-Alba

Taigh Bhochanan

58 Rathad Port Dundas,

Glaschu, G4 0HF

## A' làimhseachadh do fhreagairt

Ma tha thu a' freagairt tron hub co-chomhairleachaidh, thèid do chur air adhart chun na duilleig "Mu do Dheidhinn" mus cuir thu do bheachd air ais. Innis dhuinn mar bu chòir dhuinn dèiligeadh ris an fhreagairt agad, agus gu sònraichte a bheil thu toilichte gun tèid an fhreagairt agad fhoillseachadh. Ma dh'iarras tu nach tèid do fhreagairt fhoillseachadh, bidh sinn ga meas dìomhair agus a' dèiligeadh rithe mar sin.

Bu chòir a h-uile neach-freagairt a bhith mothachail gu bheil Riaghaltas na h-Alba a' tighinn fo ullachaidhean Achd Saorsa an Fhiosrachaidh (Alba) 2002 agus mar sin, gum biodh aige ri beachdachadh air iarrtas sam bith a rinneadh dha fon Achd co-cheangailte ri freagairtean dhan cho-chomhairle seo.

Mur a h-eil e comasach dhut freagairt tro Citizen Space, lìon agus cuir air ais am Foirm Fiosrachaidh mun Neach-freagairt a tha an cois na sgrìobhainn seo.

Gus faighinn a-mach mar a làimhsicheas sinn an dàta pearsanta againn, faic am [poileasaidh prìobhaideachd](#) againn:

## Na h-ath-cheumannan sa phròiseas

Far a bheil luchd-freagairt air cead a thoirt gun tèid an fhreagairt aca fhoillseachadh, agus an dèidh dhuinn dearbhadh nach eil stuth cliù-mhillteach annta, [bidh freagairtean rim faighinn gu poblach](#). Ma chleachdas tu an hub co-chomhairleachaidh gus freagairt, gheibh thu lethbhreac den fhreagairt agad tro phost-d.

Às dèidh a' chinn-latha mu dheireadh airson freagairtean, thèid anailis a dhèanamh air gach freagairt agus thèid beachdachadh air cho math ri fianais sam bith eile a tha ri fhaighinn gus ar cuideachadh. Thèid freagairtean fhoillseachadh far an deach cead a thoirt dhuinn sin a dhèanamh. Bidh aithisg anailis ri faighinn cuideachd.

## Beachdan agus gearanan

Ma tha beachd sam bith agad mu mar a chaidh a' cho-chomhairle seo a dhèanamh, cuir iad dhan t-seòladh conaltraidh gu h-àrd no gu [aviation.strategy.consultation@transport.gov.scot](mailto:aviation.strategy.consultation@transport.gov.scot)

## Pròiseas Co-chomhairleachaidh Riaghaltas na h-Alba

Tha co-chomhairle na pàirt bhunaiteach den phròiseas gus poileasaidh a dhèanamh. Bheir e cothrom dhuinn beachdachadh air na beachdan agus sgilean agad air raon obrach a tha air a mholadh.

Gheibhear na [co-chomhairlean uile againn air-loidhne](#). Tha gach co-chomhairle a' mìneachadh nan cuspairean air a bheilear a' beachdachadh, cho math ri dòighean gus do bheachdan a thoirt dhuinn, air-loidhne, tro phost-d no tron phost.

Thèid mion-sgrùdadh a dhèanamh air na freagairtean mar phàirt den phròiseas poileasaidh, cho math ri farsaingeachd eile de dh'fhiosrachadh is de dh'fhianais. Foillsichidh sinn aithisg den anailis seo airson gach co-chomhairle. A rèir nàdar na co-chomhairle, dh'fhaodte gum bi na freagairtean:

- a' sealltainn gu bheil feum air leasachadh no ath-sgrùdadh poileasaidh
- a' fiosrachadh cruthachadh poileasaidh sònraichte
- a' cuideachadh gus co-dhùnadh a dhèanamh eadar diofar mholaidhean poileasaidh
- air an cleachdadh gus crìoch a chur air reachdas mus tèid a chur an sàs

Ged a dh'fhaodadh fiosrachadh mu shuidheachadh sònraichte a chaidh a mhìneachadh ann am freagairt do cho-chomhairleachadh am pròiseas poileasaidh fiosrachadh, chan urrainn do dh'eacarsaichean co-chomhairleachaidh dèiligeadh ri draghan agus beachdan aig daoine fa leth, a bu chòir a bhith air an cur chun na buidhne poblaich iomchaidh

## Adhbhar agus lèirsinn

Cuidichidh an sgrìobhainn deasbaid Riaghaltas na h-Alba gus Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair a chruthachadh a bhios a' coileanadh na lèirsinn againn airson còmhdhail adhair:

gum bi ceangailteachd nàiseanta agus eadar-nàiseanta aig Alba a leigeas leinn na buannachdan eaconamach is sòisealta uile aig còmhdhail adhair a bhith againn agus aig an aon àm a bhith a' lughdachadh na buaidh àrainneachdail againn.

Thèid an sgrìobhainn deasbaid seo a chleachdadh mar bhunait airson co-chomhairle le roinn na còmhdhail adhair, gnìomhachas, turasachd, coimhearsnachdan ionadail agus eile air mar as urrainn dhuinn an lèirsinn againn a choileanadh. Fiosraichidh na deasbadan seo, cho math ris na freagairtean dhan cho-chomhairle air-loidhne phoblach, mar a thèid Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair a chur air adhart san àm ri teachd.

Bidh Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair an uair sin mar bhunait dhan obair a nì Riaghaltas na h-Alba agus buidhnean com-pàirtiche le roinn na còmhdhail adhair agus le buidhnean eile gus an lèirsinn againn a thoirt gu buil. A chionn 's gum bi Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair a' coimhead air an dà chuid amasan sa gheàrr-ùine agus san fhad-ùine, cumaidh sinn oirnn a bhith ga atharrachadh mar thoradh air trèanadh agus atharrachaidhean teicneòlasach a tha a' tighinn am bàrr.

Cha bhi Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair a' coimhead air a' bhun-structar còmhdhalach a tha a dhìth gus siubhal gu/bho prìomh phuirt-adhair na h-Alba oir thathar a' dèiligeadh ri seo ann an [Lèirmheas Pròiseactan Còmhdhail Ro-innleachdail 2](#).

## Structar

Tha an sgrìobhainn beachdachaidh seo a' cur air adhart nan ceistean a bu mhath leinn gum freagair thu gus ar cuideachadh le bhith a' sgrìobhadh Ro-innleachd Seirbheisean Adhair. Tha fiosrachadh ann, a' gabhail a-steach anns an earrainn [Co-theacsa](#) gu h-ìosal gus do chuideachadh gus a' cheist a fhreagairt.

Tha na h-earrannan a leanas a' sireadh do bheachdan air mar as urrainn dhuinn ar lèirsinn a choileanadh, le fòcas air na prìomh chuspairean a leanas: còmhdhail adhair a' gluasad gu cothromachadh carboin, ceangailteachd eadar-nàiseanta na h-Alba, ceangailteachd taobh a-staigh na h-Alba agus còmhdhail bathar adhair.

Tha cruth gach earrann mar a leanas: geàrr-chunntas, amas, mar a choileanar an t-amas seo, agus ceistean rim freagairt. Tha 'an t-amas' a' cur an cèill na tha Riaghaltas na h-Alba ag iarraidh coileanadh anns gach prìomh raon, stèidhichte air ro-innleachdan agus gealltanasan a th' ann mar-thà. Ach, tha sinn fosgailte do bheachdan eile, agus anns an earrainn "[Amasan Eile?](#)" faighnichidh sinn dè na h-amasan eile a bu chòir a bhith ann an Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair nad bheachd.



## Co-theacsa

Tha an earrann seo na gheàrr-chunntas de cho cudromach 's a tha deagh cheanglaichean taobh a-staigh na dùthcha agus gu h-eadar-nàiseanta, agus air buaidh àrainneachdail còmhdhail adhair. Tha e a' coimhead air treandan san fhad ùine a bharrachd air na buaidhean aig COVID-19 sa gheàrr-ùine agus sa mheadhan-ùine. Tha e a' mìneachadh cò aig a tha dleasan airson diofar thaobhan de phoileasaidhean còmhdhail adhair, agus mar as urrainn do chòmhdhail adhair a bhith a' cur ri coileanadh nan amasan aig Ro-innleachdan eile Riaghaltas na h-Alba.

## Cho cudromach 's a tha deagh cheanglaichean taobh a-staigh na dùthcha agus gu h-eadar-nàiseanta

Tha suidheachadh na h-Alba a' fàgail gu bheil seirbheisean adhair deatamach airson deagh cheangailteachd eadar-nàiseanta. Tha seirbheisean adhair cudromach cuideachd ann an ceanglaichean taobh a-staigh na dùthcha, a' gabhail a-steach gu coimhearsnachdan eileanach.

## Cudromachd eaconomach is shòisealta

Tha deagh cheanglaichean eadar-nàiseanta ro-chudromach gus fàs eaconomach seasmach fhaighinn ann an Alba. Tha e a' cur an comas sruthan malairt, tasgadh, luchd-obrach, eòlas agus luchd-tadhail, a bhios na bhuannachd do gach roinn den eaconomaidh. Tha e doirbh figear mionaideach a chur air buaidh eaconomach na còmhdhail adhair oir tha e tòrr nas fharsainge na na buaidhean dìreach a ghabhas a thomhas gu furasta.

[Tha clàran In-chur Às-chur na h-Alba](#) a' toirt dhuinn sealladh air a' bhuidh dhìreach aig còmhdhail adhair air eaconomaidh na h-Alba. Tha Còmhdhail Adhair a' cruthachadh mu 0.3% de Luach Iomlan air a Chur ris (*Gross Value Added*) na h-Alba (£400m) ach tha às-chur aige de £2.5b or 0.6% den às-chur iomlan (oir tha mun dàrna leth na in-chur do roinnean eile).

Tha Plana fàs às-mhalairt nàiseanta Riaghaltas na h-Alba – [A Trading Nation](#) – ag aithneachadh cho fìor chudromach 's a tha lìonra eadar-nàiseanta de shlighean adhair a tha a' ceangal gnìomhachasan Albannach ri an cuid chustamairean. Tha rannsachadh le Frontier Economics air sealltainn gu bheil gnìomhachasan na RA a' dèanamh 20x a bharrachd malairt le dùthchannan le margadh a tha a' tighinn am bàrr aig a bheil seirbheis adhair làitheil dìreach chun na RA, na nì iad leis na dùthchannan aig nach eil seirbheis adhair làitheil.<sup>1</sup> Sheall rannsachadh a rinn Oilthigh Napier Dhùn Èideann gur e ceanglaichean adhair am factar còmhdhail as cudromaiche aig gnìomhachasan à thall-thairis nuair a tha iad a' dèanamh cho-dhùnaidhean mu bhith a' tasgadh san RA. Chaidh [6,438 obraichean](#) ann an Alba ainmeachadh le pròiseactan tasgaidh bho thall thairis ann an 2019 agus bha luach [£33.8 billean](#) aig às-mhalairt eadar-nàiseanta na h-Alba (gun a bhith a' gabhail a-steach ola is gas) ann an 2018.

---

<sup>1</sup> Frontier Economics, Connecting for Growth, September 2011

Ann an Alba, chaidh [58,914 tunnaichean](#) a ghiùlan le seirbheisean adhair ann an Alba. Tha bathar adhair na chuibhreann beag den bhathar iomlan a thèid a ghiùlan ann an Alba gach bliadhna (202m tunna), ach tha na seòrsaichean bathair a thèid a ghiùlan le adhar mar as trice de luach nas àirde, nas lugha agus ann am barrachd cabhag na na rudan a thig air bàtaichean.

Tha deagh cheangailteachd adhair cuideachd na fhactar aig cuid a tha a' cur romhpa a thighinn a dh'fhuirich ann an Alba. [Tha fianais a' sealltainn gur dòcha gu bheil imrich a' toirt togail do GDP gach duine san fhad-ùine](#), tro bhith a' cur ris an fharsaingeachd sgilean agus tro barrachd gnìomhachd tionnsgalach. fhuair a-mach gun robh buaidh dhìreach aig in-imrich air tarbhachd chompanaidhean cho math ri buaidhean neo-dhìreach tro bhith a' cur ris tarbhachd nan daoine a tha a' fuireach san dùthaich mar-thà tro thar-chur eòlais. Tha a' phrìomh bhuidhe aig in-imrich toinnte, ach tha e co-cheangailte ris a' comas aig daoine a thig a dh'fhuireach ann an Alba a bhith a' cumail deagh cheanglaichean ris na lionraidhean sna dùthaich às an tàinig iad, agus gu cudromach, na beachdan aig daoine air cho furasta 's a tha e na ceanglaichean sin, gu sònraichte leis an teaghlach, a chumail.

Tha còmhdhail adhair cuideachd cudromach gus siubhal agus turasachd eadar-nàiseanta a chur an comas. Bha siubhal agus turasachd eadar-nàiseanta a-steach a dh'Alba gu math mòr ron ghalar-sgaoilte. Ann an 2019 bha cha mhòr [3.5 millean turasan a-steach a dh'Alba le cosg le luchd-turais aig mu £2.5 billean](#). Às na 3.5 tursan a-steach, chleachd 1.8 millean puirt-adhair na h-Alba. Tha seirbheisean adhair cuideachd a' cur an comas siubhal gnìomhachais nas fharsainge. Ann an 2019 bha 371,000 tursan eadar-nàiseanta a-steach airson adhbharan gnìomhachais, agus bha [423,000 tursan a-mach eadar-nàiseanta](#) aig daoine a bha a' fuireach ann an Alba air an aon adhbhar.

Tha còmhdhail adhair eadar-nàiseanta a' toirt cothrom do dhaoine a tha a' fuireach ann an Alba pàirt a ghabhail ann an gnìomhan a tha a' cur ri sunnd, a' gabhail a-steach làithean-saora agus a' tadhal air teaghlach agus caraidean. [Ann an 2019](#) thàinig mu 894,000 luchd-tadhail eadar-nàiseanta a dh'Alba a bha an seo gus tadhal air teaghlach agus caraidean, agus bha mu 1.19 million tursan eadar-nàiseanta a-mach à Alba ann air an aon adhbhar. Bha còrr is 4 millean tursan thall thairis le daoine a' fuireach ann an Alba airson làithean-saora.

Tha siubhail a-staigh na phàirt shusbainteach de ghnìomhachas taigh-òsta na h-Alba: ann an 2020 bha mu [2,390 taighean-òsta](#) agus bha [1,690 gnìomhachasan taigh-òsta](#), a' fastadh mu [62,000 duine](#) ann an 2019. Gheibh siubhail a-muigh seirbheisean gu ìre tro phuirt-adhair na h-Alba agus tro chompanaidhean Albannach. Bha seo a' gabhail a-steach àidseantan siubhail agus anns a' Mhàirt 2020; bha [285 iomairtean clàraichte](#) ann an roinn nan àidseantan siubhail clàraichte ann an Alba, a' fastadh [4,500 daoine](#) ann an 2019.

Tha [Plana Nàiseanta nan Eilean](#) aig Riaghaltas na h-Alba a' mìneachadh cho cudromach 's a tha ceangailteachd do dh'fhàs eaconamach seasmach ann an coimhearsnachdan eileanach. Tha seo a' gabhail a-steach comas a bhith ann siubhal gu cathair-bhailtean na h-Alba agus air ais air an aon latha air adhbharan obrach. Tha seo fìor a thaobh àiteachan eile ann an Alba cuideachd, far an e am plèana an aon mhodh còmhdhail a leigeas le daoine a dhol ann agus air ais air an aon latha.

Cho math ris na buannachdan eaconamach nas fharsainghe, tha roinn còmhdhail adhair na h-Alba a' fastadh àireamh mhòr de dhaoine tro obair ann an, agus faisg air, puirt-adhair. Ro Chovid-19, bha na trì puirt-adhair as trainge ann an Alba<sup>2</sup> a' fastadh 1,600 duine gu dìreach, agus bha mu 14,500 duine ag obair air àrainnean nam port-adhair (laidhne-adhair, bùithtean, biadh, is msa.).

## Ceangailteachd na h-Alba ro ChCOVID-19

Thàinig piseach air ceangailteachd eadar-nàiseanta na h-Alba bho 2008 le fàs làidir ann eadar 2014 agus 2019. Ro ChCOVID-19 bha e coltach gun leanadh an treand seo. Dh'fhàs lionra nan tursan goirid eadar-nàiseanta, le cinn-uidhe air leth<sup>3</sup> a' fàs bho 57 as t-Samhradh 2008 gu 79 as t-Samhradh 2019. Dh'fhàs cinn-uidhe slighe-fada cuideachd, bho 6 gu 10 le margaidhean ùra, mar eisimpleir, Washington D.C agus Boston. Bha àireamhan an luchd-tadhail a-staigh air cumail orra a' fàs leis a' chuibhreann as motha às na Stàitean Aonaichte, a' Ghearmailt agus an Fhraing ann an 2018. Tha am mapa gu h-ìosal a' sealltainn nam port-adhair le ceanglaichean dìreach gu agus bho Alba ann an 2019 (airson barrachd fiosrachaidh, faic [am mapa eadar-obraichean againn](#)):

### Clàr 1: Puirt-adhair le ceanglaichean dìreach gu/bho Alba ann an 2019



An taca ri sgìrean a tha coltach rithe<sup>4</sup> bha an t-àrdachadh as àirde ann an àireamh nan ceann-uidhe air leth eadar 2008 and 2019, a' gluasad bho thè de na h-àireamhan as ìsle

---

<sup>2</sup> Dùn Èideann, Glaschu agus Obar Dheathain.

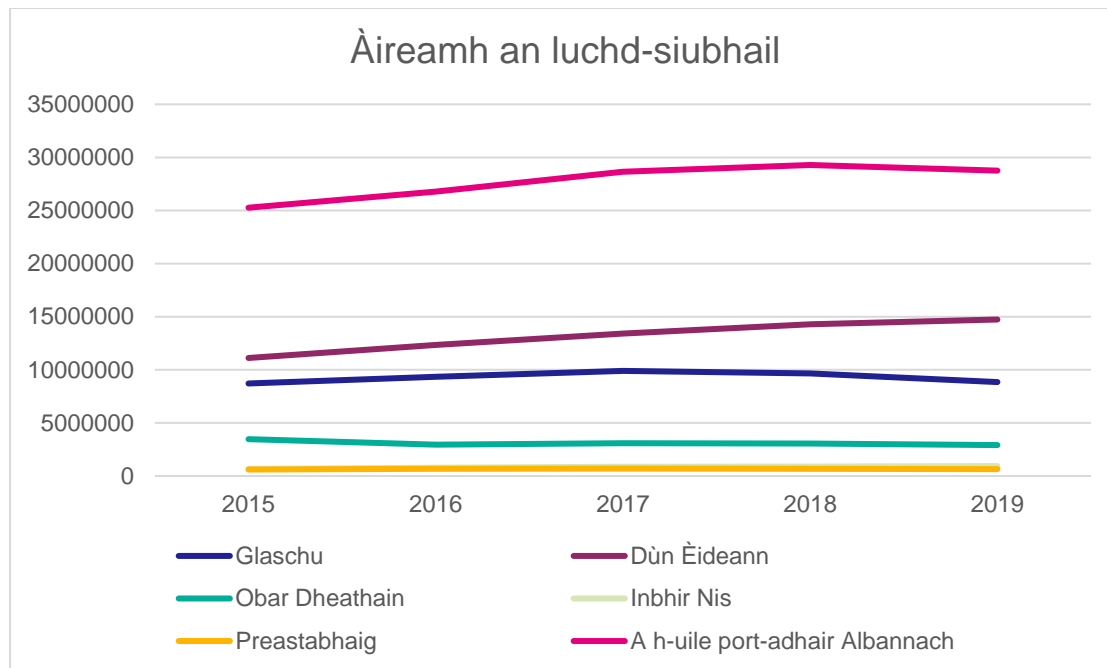
<sup>3</sup> Ma tha slighe ann eadar Alba agus an Ceann-uidhe sin mar tha, chan eil an t-slighe sin air a chur ri àireamh iomlan nan ceann-uidhe air leth.

<sup>4</sup> Roinnean agus dùthchannan a tha coltach ri chèile a thaobh eaconamaidh, slugh, àite cruinn-eòlasach, meud agus àireamh sheirbheisean adhair a dh'Alba. Gheibhear eisimpleirean ann an Eàrr-ràdh A.

gu ìre dìreach fon chuibheas ann an 2019. Ach bha an uiread de bhathar adhair (carago is post) aig mun aon ìre.<sup>5</sup> Airson barrachd fiosrachaidh, faic [Eàrr-ràdh A](#).

Chaidh an àireamh iomlan de luchd-siubhail am meud cuideachd agus ann an 2019, chaidh cha mhòr 29 millean duine a-mach/a-steach bho phuirt-adhair na h-Alba mar a chithear san àireamh gu h-ìosal:

## Clàr 2: Àireamhan luchd-siubhail ann an puirt-adhair na h-Alba bho 2015-2019



## COVID-19

Tha tuiteam mòr air a bhith san iarrtas airson siubhal gu h-eadar-nàiseanta mar thoradh air COVID agus tha companaidhean adhair air gearraidhean mòra a dhèanamh mar thoradh air loidhne-adhair, an dà chuid àireamh nam plèanaichean agus àireamh nan obraichean. Tha seo air droch bhuidh a thoirt air puirt-adhair, companaidhean làimhseachaidh, solaraichean connaidh, companaidhean chàraichean air mhàl, solaraichean bìdh nam port-adhair agus iomadh gnìomhachas ceangailte eile. An coimeas ri 2019, bha àireamhan an luchd-siubhail ann am puirt-adhair na h-Alba sìos 75% ann an 2020, gun ach beagan seirbheisean adhair eadar-nàiseanta fhathast a' ruith gus am bi ceangailteachd ann tro phuirt-adhair hub eadar-nàiseanta mar Amsterdam agus Doha.

Mar thoradh air seo, bha dùbhlain a bharrachd ann ris am feumar aghaidh a thoirt nuair a thathar a' co-dhùnadh mar a choileanas sinn amasan Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair. Tha iad sin a' gabhail a-steach barrachd farpais chruinneil airson slighean mar thoradh air lughdachadh cabhlaichean, nas lugha de dh'airgead ri fhaighinn san roinn

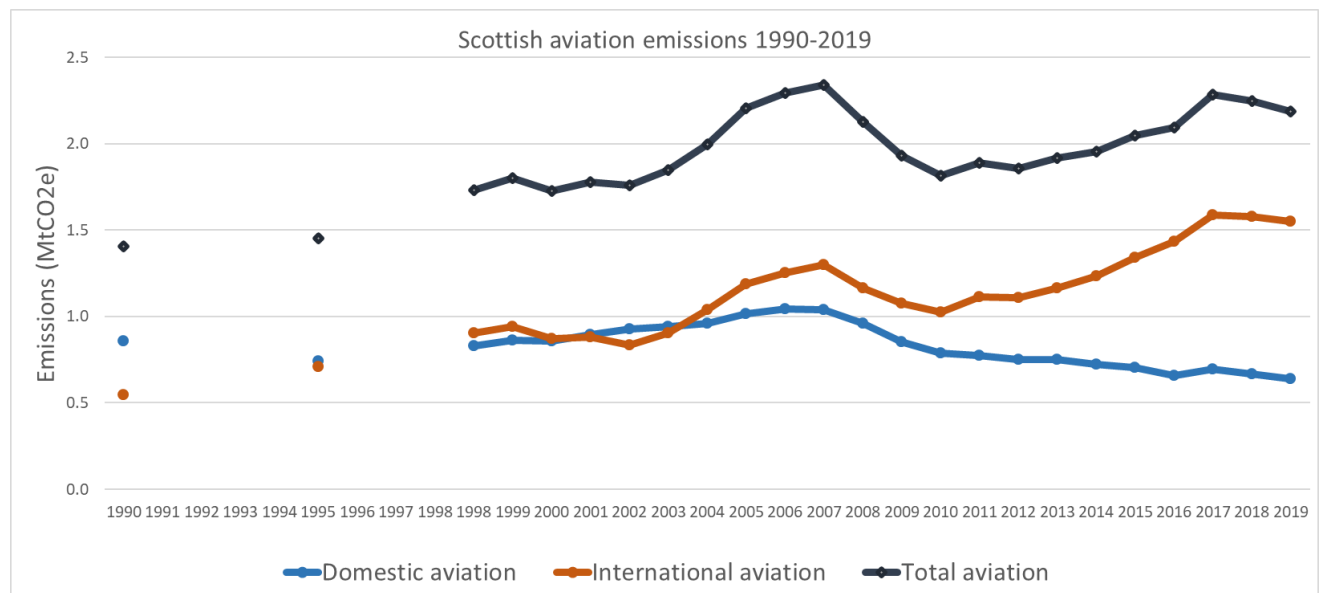
<sup>5</sup> Scottish Aviation Framework March 2020, Altitude Aviation Advisory.

phrìobhaidich agus phoblaich agus, is dòcha, cuingealachaidhean leantainneach air siubhal eadar-nàiseanta gu / bho chuid de dhùthchannan.

## Buaidh Àrainneachdail

Ann an [Achd Atharrachadh na Gnàth-shìde \(Targaidean Lùghdachadh Sgaoilidhean\) \(Alba\) 2019](#), dh'aontaich Riaghaltas na h-Alba cothromachadh carboin a thaobh eimiseanan gas an taigh-ghlainne ro 2045. Tha an targaid seo a' gabhail a-steach eimiseanan na h-Alba an dà chuid bho chòmhdhail adhair taobh a-staigh na dùthcha agus gu h-eadar-nàiseanta. Is iad na h-eimiseanan a tha air an sònrachadh do dh'Alba na h-eimiseanan bho bhith ag èirigh agus a' laighe agus na h-eimiseanan airson tursan adhair a tha a' fàgail Alba. Tha eimiseanan bho sheirbheisean adhair a' tighinn a-steach air an sònrachadh dhan dùthaich às an do dh'fhalbh an t-seirbheis adhair.

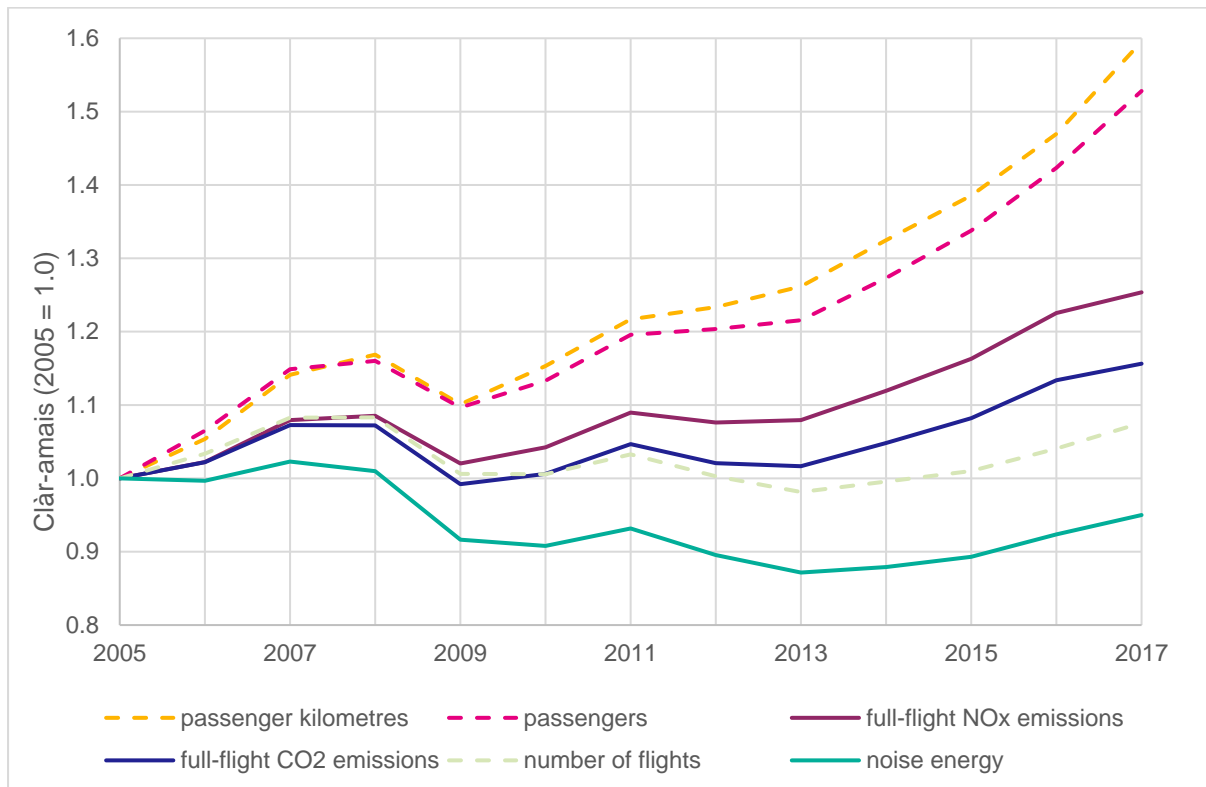
### Clàr 3: Eimiseanan na h-Alba bho sheirbheisean adhair na h-Alba, 1990-2019 (Source: NAEI).



Bha còmhdhail adhair a' dèanamh suas 4.5% de sgaoilidhean iomlan na h-Alba agus 16% de sgaoilidhean còmhdhail na h-Alba ann an 2019. Tha còmhdhail adhair cuideachd a' toirt buaidh air a' ghnàth-shìde tro bhith a' leigeil a-mach ocsaidean naitridean, deatach uisge, agus mìrean sulfait agus sùith aig àirdean àrda.

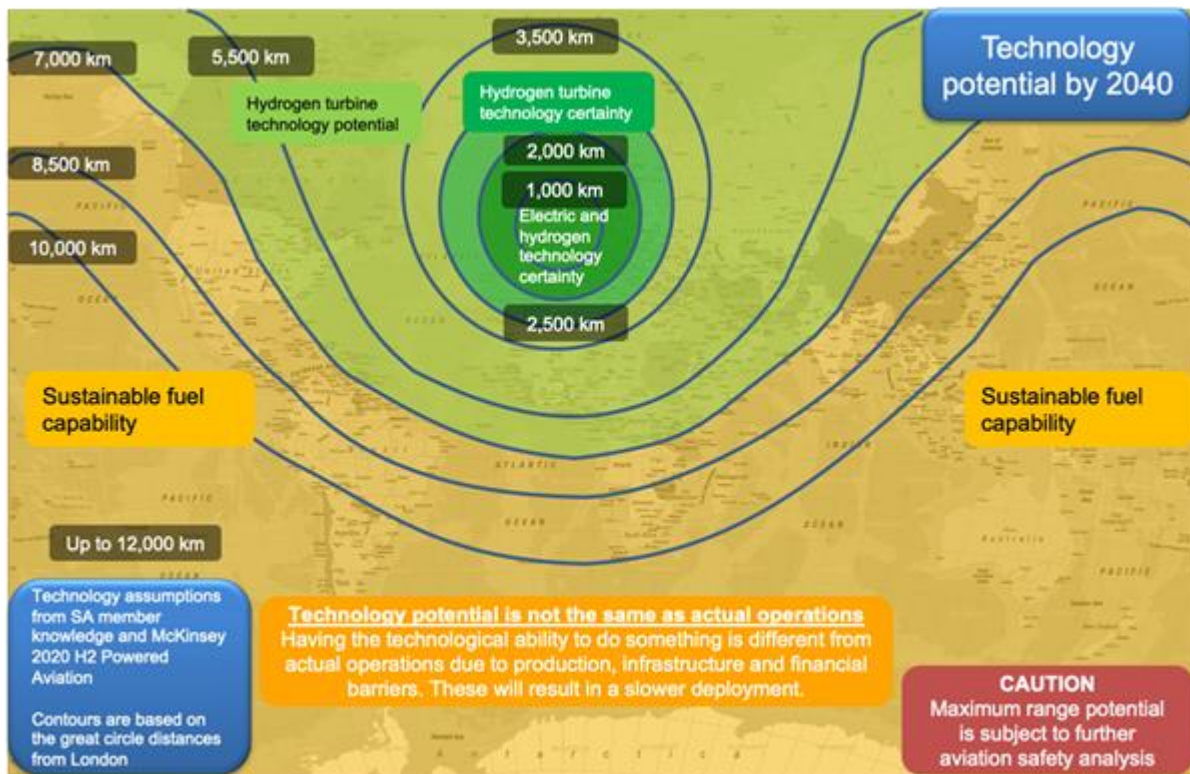
Tha adhartas le teicneòlas einneanan agus frèama-adhair air na h-eimiseanan a lùghdachadh airson gach neach-siubhail. Tha am figear gu h-ìosal bhon [European Aviation Environment Report 2019](#) a' sealltainn gu bheil eimiseanan bho chòmhdhail adhair san Roinn Eòrpa air fàs bho 2005 gu 2017 air fàs ach gu bheil am fàs tòrr nas lugha na am fàs ann an cilemeatairean an luchd-siubhail. Thathar an dùil gun lean an treand seo.

#### Clàr 4: Eimiseanan bho chòmhdhail adhair bho 2005 gu 2017



Tha Riaghaltas na h-Alba air aontachadh gun obraich e gu seirbheisean luchd-siubhail sgeidealichte a dhì-charbonachadh taobh a-staigh na h-Alba ro 2040, a' gabhail a-steach tro bhith a' cumail taic ri deuchainnean air agus toirt a-steach soithichean-adhair beag-eimisein/gun eimiseanan idir. Tha comas aig na seòrsaichean soithich-adhair seo guus a' bhuidh àrainneachdail aig tursan plèana goirid a lùghdachadh gu mòr, mar a chithear bhon ffigear gu h-ìosal a rinn Sustainable Aviation. Tha am figear seo a' sealltainn gun gabhadh soithichean-adhair dealanach agus haidridein a chleachdadh air slighean de mu 2,500 km ann an 2040 agus gu bheil comas ann rainse de mu 5,500 km fhaighinn bho theicneòlas turbain haidridein.

**Clàr 5: An comas aig soithichean-adhair beag-eimisein agus gun eimiseanan gus a' bhuidh aig tursan adhair goirid a lùghdachadh**



[Tha gnìomhachas còmhdhail adhair na RA air aontachadh cothromachadh carboin a ruigsinn ro 2050](#), agus tha Sustainable Aviation UK air mapa-slighe fhoillseachadh a' mìneachadh mar a dh'fhaodadh gnìomhachas na còmhdhail adhair an t-amas sin a ruigsinn. Tha an gealltanais seo a' dol nas fhaide na [an dà amas àrainneachdail chruinneil airson còmhdhail adhair](#) a chaidh aontachadh le Buidheann Eadar-nàiseanta na h-Itealanachd Sìobhalta (ICAO), 's e sin ri connadh a bhith 2% nas èifeachdaiche gu bliadhna gu 2050 agus fàs le cothromachadh carboin bho 2020 air adhart.

Tha puirt-adhair na h-Alba air ro-innleachd nan seirbheisean adhair seasmhach fhoillseachadh a tha a' cur an cèill mar a tha iad an dùil an lorg carbon aca a lùghdachadh.

- [Seasmhachd | Port-adhair Obar Dheathain](#)
- [Seasmhachd | Port-adhair Dhùn Èideann](#)
- [Ro-innleachd agus Plana Ath-bheothachaidh Covid-19 aig HIAL airson 2021-26](#)

### Sgrùdaidhean Cùise

Tha AGS, aig a bheil puirt-adhair Ghlaschu agus Obar Dheathain air na h-eimiseanan carboin aca a lùghdachadh le 52% bho 2018 agus tha e air aontachadh cothromachadh carboin a ruigsinn airson nan eimiseanan dìreach aige ro mheadhan nan 2030-an.

Tha Port-adhair Dhùn Èideann air planaichean ainmeachadh gus tòrr phannalan grèine a thogail sa phort-adhair, a chruthaicheas mu chairteal den dealain a chleachdas e.

Tha Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Eta a' cumail taic ri bhith a' cruthachadh soithichean-adhair beag-eimisein/gun eimisein le bhith a' cruthachadh àrainneachd deuchainn airson soithichean-adhair seasmhach ann an Arcaibh.

## Treandaichean san àm ri teachd

Ro ChCOVID-19, bhathar an dùil gun leanadh am fàs ann an iarrtas airson còmhdhail adhair. Tha barrachd mì-chinnt ann air dè na h-àireamhan de luchd-siubhail a bhios ann san àm ri teachd, gu sònraichte de luchd-siubhail gnothachais. Thuir [59% de ghnìomhachasan ann an suirbhidh](#) às dèidh a' chiad ghlasadh-sìos nach biodh iad cho buailteach, no nach biodh iad idir buailteach a bhith a' cleachdadh còmhdhail adhair san àm ri teachd. Ach, sheall sgrùdadh aig [Comann Eadar-nàiseanta na Còmhdhail Adhair sa Ghiblean 2021](#) de phrìomh oifigearan ionmhais agus ceannardan carago gun robh an gnìomhachas misneachail gun rachadh àireamhan an luchd-siubhail am meud gu luath nuair a rachadh cuingealachaidhean a thogail air feadh an t-saoghail. A dh'aindeoin seo, ge-tà, thuir 67% dhiubh gun toireadh e na b' fhaide na 2 bhliadhna tilleadh gu ìrean 2019, agus gur e an Roinn Eòrpa an roinn mu dheireadh a ruigeadh na h-ìrean sin.

Mar thoradh air an RA a' fàgail an Aonaidh Eòrpaich, dh'fhaodte gum bi atharrachaidhean ann am pàtran siubhail agus air iarrtas iomlan air seirbheisean adhair eadar Alba agus an t-Aonadh Eòrpach. Mar thoradh air COVID-19, chan eil e comasach a ràdh aig an ìre seo an tug na riaghailtean ùra mu obair, siubhal agus faid thursan buaidh air pàtran agus iarrtas siubhail.

Mar an ceudna, bheir cho luath 's a dh'ath-bheothaicheas an eaconamaidh ann an Alba agus air feadh an t-saoghail buaidh air an àireamh de dhaoine a bhios a' cleachdadh seirbheisean adhair. Bha lùghdachadh ann an àireamh an luchd-siubhail cruinneil às dèidh èiginn ionmhasail 2008 agus thathar an dùil gum bi an aon seòrsa buaidh ann mas e is gum bi ath-bheothachadh slaodach ann bho ChCOVID-19. Air an làimh eile, ma bhios ath-shlànachadh eaconamach làidir ann, dh'fhaodte gum bi barrachd iarrtais ann bho luchd-siubhail.

San fhad-ùine dh'fhaodadh cosgaisean ruith agus faraidhean nas lugha a bhith ann mar thoradh air seòrsaichean ùra de shoitheach-adhair leithid haidridean, làn-dhealanach agus hybrid, agus dh'fhaodadh tasgaidhean adhair agus drònaichean margaidhean ùra fhosgladh airson siubhal agus bathar adhair.

Bidh atharrachaidhean air an dòigh-obrach againn gus freagairt na dùbhlain agus na cothroman ùra seo san dòigh as fhèarr ro chudromach gus an lèirsinn againn airson còmhdhail adhair a choileanadh.



## Ro-innleachd Nàiseanta na Còmhdhail

Bidh Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair a' togail air [Ro-innleachd Nàiseanta na Còmhdhail](#) le bhith a' mìneachadh mar a bhios an Riaghaltas ag obair le roinn na còmhdhail adhair gus am faigh sinn na buannachdan eaconomach agus sòisealta bho chòmhdhail adhair agus cuideachd a bhith a' lùghdachadh na buaidh eaconamaich.

Tha Ro-innleachd Nàiseanta na Còmhdhail a' mìneachadh air lèirsinn airson siostam còmhdhail na h-Alba airson an ath 20 bliadhna. "Gum bi siostam còmhdhail seasmhach, sàbhailte in-ghabhalach, agus ruigsinneach againn, a bhios a' cuideachadh gus Alba nas fhallaine, nas cothromaiche agus nas soirbheachaile a chruthachadh airson nan coimhearsnachdan, gnìomhachasan agus luchd-tadhail againn." Tha ceithir prìomhachasan ann a tha a' cumail taic ris an lèirsinn seo:

- a' lùghdachadh neo-ionannachd,
- gnìomhach air a' ghnàth-shìde,
- a' cuideachadh gus fàs eaconomach seasmhach a libhrigeadh,
- a' cur ri slàinte is sunnd

## Ro-innleachdan eile aig Riaghaltas na h-Alba agus Com-pàirtichean

Tha iomadh ro-innleachd aig Riaghaltas na h-Alba agus iomradh ro-innleachd eile air am feumar feart a thoirt nuair a thathar a' cruthachadh Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair. Tha iad seo a' gabhail a-steach:

- [Scotland: A Trading Nation](#)
- [Scotland Outlook 2030- Responsible tourism for a sustainable future](#)
- [Plana Nàiseanta nan Eilean](#)
- [Plana Atharrachadh na gnàth-shìde](#)
- [Lèirmheas Pròiseactan Còmhdhail Ro-innleachdail2](#)
- [A Manufacturing Future for Scotland](#)
- [Migration: helping Scotland prosper](#)
- Ro-innleachdan aig buidhnean ([Iomairt na h-Alba](#), [Iomairt na Gàidhealtachd is nan Eilean](#), [Aerospace Technology Institute](#)).
- [Aithris Poileasaidh Haidridein](#).

## Dleastanasan

Bidh fòcas Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair air na roinnean far an urrainn do Riaghaltas na h-Alba ceuman a gabhail no co-obrachadh le buidhnean eile gus buaidh a thoirt air toraidhean. Tha an earrann seo a' mìneachadh cò tha an urra ri seirbheisean-adhair aig ìre ionadail, nàiseanta agus eadar-nàiseanta.

## Riaghaltas na h-Alba

'S iad Ministearan na h-Alba na h-aon luchd-earrainn aig Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean Earranta (HIAL) agus bheir iad seachad an t-airgead gus taic a chumail ri ruith nam port-adhair a tha air an ruith le HIAL.

Tha Port-adhair Glaschu Prestabhaig le Ministearan na h-Alba. Tha e air a ruith air stèidh coimeirsealta gu leth-eisimeileach bho Riaghaltas na h-Alba.

Tha Riaghaltas na h-Alba a' cumail taic ri slighean adhair bho Ghlaschu gu Barraigh, Tiriodh agus Ceann Loch Chille Chiarain. Ged nach eil an àireamh de dhaoine a tha a' cleachdadh nan slighean sin gu leòr gus am bi iad seasmhach gu coimeirsealta do chompanaidhean-adhair, tha iad fhathast a' toirt cheanglaichean cudromach do choimhearsnachdan ionadail. Nithear seo tro Dhleastanasan Seirbheis Poblach (*Public Service Obligation* - PSO), a tha a' suidheachadh riatanasan gus dèanamh cinnteach gum faighear seirbheis bhunaiteach air slighe a thaobh leantainneachd, cunbhalachd, prìsean no àireamh nan duine as urrainnear giùlan. Tha Riaghaltas na h-Alba cuideachd a' pàirt-mhaoineachadh slighe PSO eadar Lunnainn agus Dùn Dè, agus tha e air aontachadh pàirt-mhaoineachadh a thoirt do PSOan bho Inbhir Ùige.

Tha Riaghaltas na h-Alba a' maoinachadh an [Sgeama Lasachaidh Adhair](#), a tha a' dèanamh seirbheisean adhair nas ruigsinniche do choimhearsnachdan iomallach air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan tro bhith a' toirt seachad lasachadh de 50% do luchd-còmhnaidh air a' phrìomh fharadh adhair air slighean ion-roghnach.

Ann an com-pàirteachas le Leasachadh na h-Alba Eadar-nàiseanta, VisitScotland agus Iomairt na Gàidhealtachd is nan Eilean, tha Riaghaltas na h-Alba a' toirt taic do chompanaidhean-adhair airson ath-bheòthachadh shlighean, le fòcas sònraichte air slighean a tha cudromach airson ceanglaichean gnìomhachais a' gabhail a-steach às-mhalairt agus turasachd a-steach.

Bidh Riaghaltas na h-Alba cuideachd a' toirt maoinachadh agus taic eile do roinnean a tha nam pàirtean cudromach den ghluasad a dh'ionnsaigh còmhdhail adhair le beag-eimisein / gun eimiseanan. Mar eisimpleir, tha Riaghaltas na h-Alba a' tasgadh £100 millean gus cuideachadh gus am plana Gnìomh Haidridein a libhrigeadh a dh'fhaodadh cuideachadh gus soithichean-adhair haidridein a chruthachadh.

## An Roinn Phrìobhaideach

Tha a' mhòr-chuid de sheirbheisean gu/bho agus taobh a-staigh na h-Alba air an libhrigeadh leis an roinn phrìobhaidich. Tha na puirt-adhair as trainge ann an Alba, Dùn Èideann, Glaschu agus Obar Dheathain ann an seilbh prìobhaideach.

## Sgeamaichean is aontaidhean eadar-nàiseanta

Tha an Cùmhnant air Itealanachd Shìobhalta Eadar-nàiseanta (ris an canar cuideachd 'Cùmhnant Chicago') a' mìneachadh riaghailtean cruinneil airson spàs-adhair, clàradh phlèanaichean agus sàbhailteachd, tèarainteachd, cìs air connadh adhair agus seasmhachd. Stèidhich an Cùmhnant [Buidheann Eadar-nàiseanta na](#)

[h-Itealanachd Sìobhalta](#) (ICAO), buidheann speisealach aig na Dùthchannan Aonaichte leis an dleastanas a bhith a' co-ordanachadh còmhdhail adhair eadar-nàiseanta.

Tha an Sgeama Frith-chothromachadh agus Lùghdachadh Carbon airson Còmhdhail Adhair Eadar-nàiseanta (*Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation* - CORSIA) na cheum cruinneil, stèidhichte sa mhargaidh a chaidh a chruthachadh le ICAO. Tha e air aon den “bhasgaid de ghnìomhan” gus fàs a tha neodrach a thaobh carbon fhaighinn bho 2020. ('S iad an fheadhainn eile a bhith a' brosnachadh teicneòlasan soithichean-adhair tionnsgalach, a' toirt a-staigh dòighean-obrach nas èifeachdaiche, agus a' cur an comas cleachdadh connaidhean seasmhach). Chaidh CORSIA a dhealbhan gus fàs a tha neodrach a thaobh carbon fhaighinn bho bhun-loidhne 2019, tro bhith a' cleachdadh frith-chothromachadh. Tha frith-chothromachaidhean a' ciallachadh gum pàigh buidhnean airson rudan a lùghdaicheas carbon dà-ogsaid gus an cron a nì an carbon dà-ogsaid a chruthaicheas iad a lùghdachadh.

## Riaghaltas na RA

Tha Riaghaltas na RA an urra ri:

- sàbhailteachd soitheach-adhair agus puirt-adhair, agus a' riaghaladh còmhdhail adhair san fharsaingeachd (siubhail adhair priobhaideach; bailiùnaichean adhair theth, is msaa.).
- Prògram Ùrachadh Atharrachaidh an Spàs-adhair. Tha Ùghdarras na h-Itealanachd Shiobhalta ag obair còmhla ri puirt-adhair gus seo a libhrigeadh.
- Cìs Luchd-siubhail Adhair, le toirt a-steach Cìs Imeachd Adhair (ADT) ann an Alba air a chur dheth rè ùine gus an tèid ceist a thaobh saoradh dhan Ghàidhealtachd is do na h-Eilean a shoilleireachadh.
- a' cur CORSIA an gnìomh, a' conaltradh le ICAO agus a' cur Aontaidhean Seirbheisean Adhair air dòigh le dùthchannan eile (tha Aontaidhean Seirbheisean Adhair nan stèidhean laghail airson seirbheisean adhair eadar dà dhùthaich).
- Riatanas a' Chonaidh adhair Seasmhaich, a tha a' gabhail a-steach a bhith a' suidheachadh targaid airson a bhith a' cruthachadh seòrsaichean sònraichte de chonnadh, a' gabhail a-steach a bhith a' cruthachadh connadh adhair seasmhach.

## Ùghdarras Itealanachd Shìobhalta

'S e [Ùghdarras na h-Itealanachd Shìobhalta](#) riaghlaidhe nam port-adhair agus nan soithichean-adhair san RA. Tha e cuideachd an urra ri bhith a' gnìomhachadh Riaghailtean Itealanachd Shìobhalta (Cothrom air Siubhal Adhair do Dhaoine air a bheil Ciorram agus Daoine le So-ghluasadachd Lùghdaichte) agus foillsichidh e aithisg gach bliadhna, air coileanadh nam port-adhair air siubhail so-ruigsinneach.

## Riaghaltas na h-Alba agus na RA còmhla

Tha Riaghaltas na h-Alba air Sgeama Malairt Eimiseanan na RA ([ETS na RA](#)) a chur an gnìomh còmhla ri Riaghaltas na RA agus na riaghaltasan tiomnaichte eile. Tha ETS na RA a' dol an àite Sgeama Malairt Eimiseanan an Aonaidh Eòrpaich agus tha e a' cumail ris na h-aon riaghailtean. Bidh ETS na RA a' cruthachadh prìs carboin do chompanaidhean adhair agus feumaidh na companaidhean seo cuid de na chuibhreannan aca a thoirt seachad, a tha co-ionnan ris na h-eimiseanan de charbon dà-ogsaid bho na seirbheisean adhair aca a tha fo sgèith an sgeama seo.<sup>6</sup>

Tha na ceithir Riaghaltasan a tha an urra ri ETS na RA a' dèanamh lèirmheas air ETS na RA aig an àm seo feuch a bheil e a rèir nan targaidean airson atharrachadh na gnàth-shìde a tha suidhichte ann an reachdas air feadh na RA, a' gabhail a-steach a bhith a' coileanadh targaid cothromachadh carboin na h-Alba. Bidh seo a' gabhail a-steach a bhith a' dèanamh ath-sgrùdadh air cuid de na taobhan de phoileasaidh ETS na RA gus a dhèanamh nas èifeachdaiche. Thèid co-chomhairle phoblach aig na ceithir riaghaltasan còmhla fhoillseachadh an ceann ùine.

## Ùghdarrasan Ionadail

Tha seirbheisean eadar-eileanach ann an Alba an urra ris na [ùghdarrasan ionadail](#) iomchaidh. Tha ùghdarrasan ionadail cuideachd an urra ri cuid de phuirt-adhair agus rointean-adhair, mar eisimpleir an t-Òban agus Lerwick.

---

<sup>6</sup> Is iad na slighean adhair a tha a' tighinn fo sgèith ETS na RA: seirbheisean adhair taobh a-staigh na RA, seirbheisean adhair eadar an RA agus Gibraltar, seirbheisean a tha a' dol bhon RA gu stàitean ann an Roinn Eaconomach na h-Eòrpa (EEA), agus seirbheisean adhair do chruinn far a' chosta. Tha seirbheisean adhair bho phuirt-adhair EEA dhan RA a' tighinn fo ETS an Aonaidh Eòrpaich. Tha ETS na RA an sàs airson gach companaidh a ruitheas soithichean-adhair, ge b' e dè an nàiseantachd a th' aca. Chan eil ETS na RA an sàs airson seirbheisean adhair eadar-nàiseanta do phuirt-adhair taobh a-muigh an EEA, oir tha ICAO ag obair air sgeama CORSIA gus margaidh carboin agus prìs carboin a chur air dòigh airson nan eimiseanan seo.

## A' gluasad gu còmhdhail adhair le beag-eimisein / gun eimiseanan

### Ro-ràdh

Mar thoradh air far a bheil Alba suidhichte, tha còmhdhail adhair riatanach gus a' cheangailteachd a chruthachadh a tha a dhìth gus taic a chumail ri fàs eaconomach seasmhach. Bheir an gluasad gu còmhdhail adhair le beag-eimisein / gun eimiseanan cothrom do dh'Alba a bhith a' faighinn nam buannachdan eaconomach is sòisealta agus a' lùghdachadh na buaidh àrainneachdail aig an aon àm.

Tha an earrann seo a' sireadh do bheachdan air mar as urrainn do Riaghaltas na h-Alba co-obrachadh le buidhnean eile gus a' bhuaidh àrainneachdail aig còmhdhail adhair a lùghdachadh, a' cuideachd gus am prìomhachas "gnìomhach a thaobh na gnàth-shìde" ann an Ro-innleachd Nàiseanta na Còmhdhail agus an targaid airson cothromachadh carboin ro 2045 a choileanadh a tha ann an [Achd Atharrachadh na Ghnàth-shìde \(Targaidean airson Eimiseanan a Lùghdachadh \(Alba\) 2019](#). Tha an targaid seo a' gabhail a-steach eimiseanan an dà chuid bho chòmhdhail adhair taobh a-staigh na dùthcha agus gu h-eadar-nàiseanta.

Airson barrachd fiosrachaidh air na chaidh a choileanadh gu ruige seo agus air na tha roinn na còmhdhail adhair air aontachadh dèanamh mar-thà, faic [Co-theacs](#).

### Amas:

Gus a' bhuaidh àrainneachail aig seirbheisean adhair a lùghdachadh a rèir gealltanais Riaghaltas na h-Alba gu bhith na nàisean le cothromachadh carboin ro 2045.

Gum faigh Alba buannachd eaconomach bhon ghluasad gu còmhdhail adhair le beag-eimisein / gun eimiseanan.

### Mar a choileanar an t-amas seo

#### Sgeama Malairt Eimiseanan na RA (ETS) and CORSIA

Cumaidh Riaghaltas na h-Alba air ag obair leis na com-pàirtichean againn ann an Ùghdarras ETS na RA (Riaghaltas na RA agus na riaghaltasan tiomnaichte eile) gus dèanamh cinnteach gum bi an sgeama na chulaidh-bhrosnachaidh èifeachdach airson dì-charbonachadh, gum bi e a rèir an reachdais againn air atharrachadh na gnàth-shìde, agus gum bi e a' lasachadh eu-dìonachd carboin.

Tha Riaghaltas na h-Alba fada den bheachd gum bu chòir ETS na RA a cheangal gu foirmeil ri ETS an AE gus am bi an aon seòrsa dòigh-riaghlaidh ann gus prìsean a chur air carbon airson companaidhean a tha a' gabhail pàirt san dà sgeama. 'S e cùis ghlèidhte a th' ann agus mar sin, tha sinn a' cur ìmpidh air Riaghaltas na RA a bhith a' tòiseachadh agus a' gluasad air adhart còmhradhean mu cheanglaichean leis an Aonaidh Eòrpaich.

Cumaidh sinn oirnn a bhith ag obair le Riaghaltas na RA gus dèanamh cinnteach gu bheil dòigh-obrach àrd-amasach ann a thaobh eimiseanan bho chòmhdhail adhair tron RA a

bhith an sàs anns an sgeama CORSIA agus le bhith a' dèanamh cinnteach gu bheil eadar-obrachadh èifeachdach eadar sgeamaichean ETS na RA agus CORSIA.

## A' piseachadh eimiseanan bho phlèanaichean air an talamh

Tha loidhnichean-adhair air adhartas a dhèanamh san raon seo tro dhòighean-obrach, mar eisimpleir, tagsaidheadh le aon einnsean a-mhàin, agus a' toirt a-staigh cumhachd dealain suidhichte air an talamh. San àm ri teachd, dh'fhaodte gun gabhadh eimiseanan a lùghdachadh barrachd tro sgeidealadh nas èifeachdaiche agus tagsaidheadh dealanach.

## A' piseachadh eimiseanan bho phlèanaichean san adhar

Tha pròiseact [Single European Sky](#) aig an Roinn Eòrpa ag amas air riaghladh trafaig adhair san roinn Eòrpa ath-leasachadh gus buaidh àrainneachdail agus cosgaisean còmhdhail adhair a lùghdachadh. Tha Riaghaltas na RA agus Ùghdarras na h-Itealanachd Shìobhalta ag obair còmhla gus spàs-adhair na RA ath-nuadhachadh. Is e fear de na h-amasan eimiseanan bho chòmhdhail adhair a lùghdachadh tro shlighean-itealaich nas lugha agus tro amannan cumail nas lugha (m.e. an t-àm a bhios plèana a' toirt seachad a' cuairteachadh a' phuirt-adhair, no a bhith a' gluasad air falbh bho shlighe dhìreach mus tèid aca air laighe).

## A' gluasad gu agus bhon phort-adhair

Rinneadh adhartas le bhith a' lùghdachadh nan eimiseanan bho dhaoine a' siubhal gu agus bho phuirt-adhair na h-Alba. [Ann an 2018 chleachd 40% de luchd-siubhail ann am Port-adhair Dhùn Èideann còmhdhail phoblach gus siubhal dhan/bhon phort-adhair. Chleachd 14% de dhaoine còmhdhail phoblach airson a dhol gu/bho phort-adhair Inbhir Nis.](#) Thathar a' coimhead air a' bhun-structar chòmhdhalach a tha a dhìth gus siubhal gu/bho phrìomh phuirt-adhair na h-Alba ann an [Lèirmheas Pròiseactan Còmhdhail Ro-innleachdail 2.](#)

## Taic ri cruthachadh agus deuchainnean air soitheach-adhair beag-eimisein/gun eimisein

Tha comas aig soithichean adhair beag-eimisein/gun eimiseanan gus eimiseanan a lùghdachadh gu mòr bho sheirbheisean adhair air slighean goirid. Ged a tha obair leasachaidh air na soithichean-adhair air a bhith a' gluasad air adhart gu luath sna beagan bhliadhnaichean mu dheireadh, chan eil iad aig an ìre fhathast far an gabh an cleachdadh airson tursan fada san RA no tursan gu dùthchannan Eòrpach.

Mar sin, tha Riaghaltas na h-Alba air co-dhùnadh taic a chumail ri bhith a' dèanamh deuchainnean air agus a' toirt a-steach soithichean-adhair beag-eimisein/gun eimiseanan, agus tha am fiosrachadh gu h-ìosal a' toirt seachad geàrr-chunntas air cuid den taic a tha ri fhaighinn aig an àm seo gus an t-amas seo a choileanadh.

- Bidh [Institiud Teicneòlas an Spàs-adhair](#) a' tabhann maoinachadh do phròiseactan a tha a rèir Ro-innleachd Teicneòlas Adhar-fhànas na h-Alba, a tha a' gabhail a-steach a bhith a' suidheachadh clàr-gnothach àrd-amasach airson

seasmhachd. Tha na buidhnean iomairt againn ag obair le gnìomhachasan ann an Alba gus an cuideachadh sna tagraidhean maoineachaidh aca.

- Mar phàirt den obair aig Buidheann Freagairt Adhar-fhànas, a tha air a stiùireadh le Riaghaltas na h-Alba, chaidh Gaisgeach Seirbheisean Adhair Seasmhach fhastadh gus gnìomhan a chomharrachadh agus a cho-òrdanachadh air feadh na h-Alba, cho math ri bhith a' brosnachadh comasan sèineachan-solair na h-Alba gu nàiseanta agus gu h-eadar-nàiseanta. Às dèidh dhan bhuidhinn seo gluasad gu bhith na bhuidheann air a stiùireadh leis a' ghnìomhachas, tha an obair seo a-nis ga dèanamh le Buidheann Gnìomhachas Spàs-adhair agus Dion.
- Tro [Mhaoin Nàiseanta an Eadar-ghluasad](#), tha Riaghaltas na h-Alba air a bhith ag obair gus eadar-ghluasad an luchd-obrach a thòiseachadh tro chùrsaichean ann an dealanachadh, haidridean, saothrachadh didseatach agus di-choimiseanadh, air a ruith ann an com-pàirteachas tro gnìomhachas, oilthighean agus [National Manufacturing Institute Scotland](#) (NMIS).
- Bidh bun-structar cuideachd na phrìomh phàirt de bhith a' cumail taic ris an eadar-ghluasad gu cothromachadh carbon agus tha tasgaidhean susbainteach againn ann an NMIS (a tha a' gabhail a-steach an Ionad Rannsachaidh Cruthachaidh Adhartach [*Advanced Forming Research Centre*], Ionad Saothrachaidh Aotrom [*Lightweight Manufacturing Centre*], Acadamaidh Sgilean agus Factaraidh Didseatach) a bharrachd air na h-ionadan acadaimigeach agus rannsachaidh air leth againn, a' toirt seachad bhun-structar aig ìre na cruinne.

## Sgrùdadh Cùise - Ampaire



Tha Ampaire a' cruthachadh, agus a' cleachdadh plèanaichean hybrid-dealanach an-diugh agus tha e an dòchas gum bi an gnìomhachas làn dhealanach san àm ri teachd mar thoradh air seo.

Rinn e deuchainn shoirbheachail den phlèana dhealanach hybrid aig Àrainneachd Deuchainnean airson Soithichean-adhair Seasmhach ann am Port-adhair Kirkwall.

A rèir Ampaire, is urrainn dhan teicneòlas aige connadh ìsleachadh le 90%, obair-chàraidh le 50%, agus fuaim le 60%.

1. Dè eile a bu chòir do Riaghaltas na h-Alba agus gnìomhas na Còmhdhail Adhair a dhèanamh, ma bu chòir dhaibh rud sam bith a dhèanamh) gus an glusad gu còmhdhail adhair le nas lugha de dh'eimiseanan/gun eimiseanan a dhèanamh nas luaithe.

## Connadh adhair Seasmhach

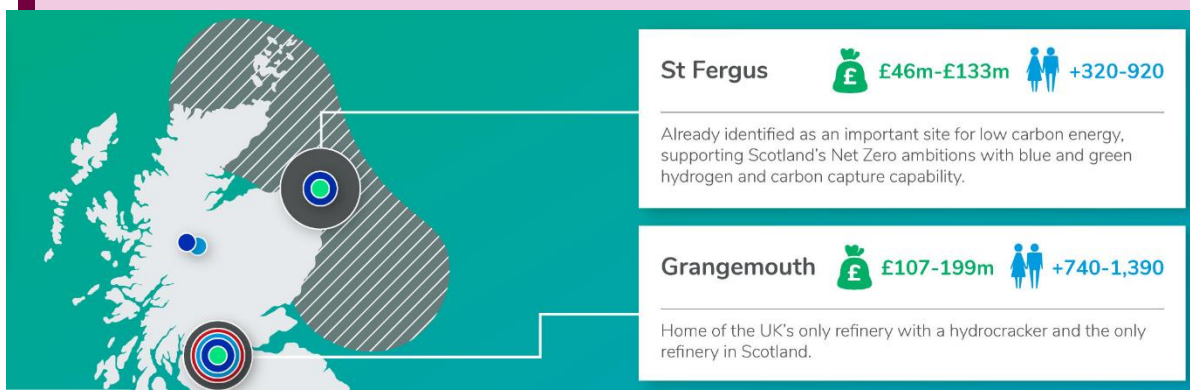
Ged a tha e comas ann gun gabh itealain le beag eimiseanan/gun eimiseanan idir a chleachdadh air slighean ghoirid (m.e. taobh a-staigh na h-Alba, dhan chòrr den RA no dhan AE) taobh a-staigh an ath 20 bliadhna, tha dùbhlain teicneòlais a' ciallachadh gun toir e nas fhaide mus gabh soithichean-adhair gun eimisein cleachdadh gu coimeirsealta air slighean fada. Thèid leasachaidhean èifeachdais a libhrigeadh mean air mhean tro leasachaidhean air siostaman glusad itealain agus dealbhadh nan itealan a th' ann mar-thà, ach 's ann tro bhith a' cleachdadh connadh



adhair seasmhach a thathar an dùil a thèid na lùghdachaidhean as motha ann an eimiseanan cuairt-beatha a libhrigeadh sa mheadhan-ùine. Tha an ìre de lùghdachadh eimiseanan a ghabhas coileanadh a rèir nan seòrsaichean de chonnadh adhair seasmhach a thèid a chleachdadh. Aig an àm seo, thathar a' creidsinn gur e cosgaisean a' phrìomh adhbhar a tha a' fàgail nach eil ach ceudad glè bheag de sheirbheisean adhair a' cleachdadh connadh adhair seasmhach.

[Tha rannsachadh a choimisein Sustainable Aviation UK](#) a' cumail a-mach gum b' urrainn cruthachadh connadh adhair seasmhach eadar 1,060 agus 2,310 obraichean a chruthachadh ann an Alba cho math ri eadar £153 agus £332 millean de Luach lomlan air a Chur ris (*Gross Value Added*) gach bliadhna.

## Sgrùdadh Cùise - Cothroman Eaconamach do dh'Alba bho Chonnadh Itealanachd Seasmhach



Tha Riaghaltas na RA a' beachdachadh air ùghdarras a thoirt a-steach airson connadh adhair seasmhach. Is e am moladh làithreach aige a bhith a' cruthachadh sgeama eimiseanan airson gasaichean taigh-ghlainne. Fo sgeama mar seo, bidh connadh adhair seasmhach aig a bheil dian carbon nas ìsle na an targaid airson dian carboin a' faighinn chreideasan, agus bidh uallach ann airson connadh jet, aig a bheil dian carbon os cionn na targaid. Aig deireadh an àm dleistanais, gabhaidh creideasan a reic no a cheannach gus an dleistanas a choileanadh.

Tha Riaghaltas na RA cuideachd air grunn cheummanan ainmeachadh a tha ag amas air a bhith a' brosnachadh cruthachadh connadh seasmhach san RA, agus chaidh cead dealbhadh a thoirt seachad airson a' chiad ionad sgudail gu connadh plèana san RA.

## 2. Dè as urrainn do Riaghaltas na h-Alba dèanamh gus cur ri cleachdadh connadh itealain seasmhaich?

### Eadar-glusad cothromach

Tha Riaghaltas na h-Alba air aontachadh cothromachadh carboin a ruigsinn tro eadar-ghlusal cothromach. Tha [Coimisean an Eadar-ghlusalaid Chothromaich](#) air ceithir eileamaidean a chomharrachadh a bhios a dhìth gus seo a choileanadh:

- eadar-ghluasad riaghailteach agus air a dheagh stiùireadh a bhith ann a chruthaicheas buannachdan agus cothroman do dhaoine air feadh na h-Alba.
- na sgilean agus am foghlam a thoirt do dhaoine a tha a dhìth orra gus buannachd fhaighinn bhon eadar-ghluasad seo.
- cumhachd agus spionnadh a thoirt do na coimhearsnachdan againn agus eaconamaidhean ionadail a neartachadh
- a' roinn shochairan gu farsaing agus a' dèanamh cinnteach gu bheil uallaichean air an riarachadh a rèir comas pàighidh.

**3. Dè as urrainn do Riaghaltas a dhèanamh nad bheachd gus dèanamh cinnteach gum bi gluasad cothromach ann do chothromachadh carboin (*net-zero*) airson roinn còmhdhail adhair na h-Alba?**

## Ceangailteachd eadar-nàiseanta na h-Alba

### Ro-ràdh

Tha an earrann seo den sgrìobhainn deasbaid a' sireadh do bheachdan air a' cheangailteachd eadar-nàiseanta a bhios a dhìth gus taic a chumail ri fàs eaconamach seasmhach ann an Alba (aon de na ceithir prìomhachasan ann an Ro-innleachd Nàiseanta na Còmhdhail) agus air mar as urrainn dhuinn co-obrachadh le buidhnean eile gus seo a choileanadh. Tha seo a' gabhail a-steach mar as urrainn do sheirbheisean adhair cur ri coileanadh na lèirsinn againn airson a bhith air thoiseach air càch san t-saoghal ann an turasachd san 21mh linn agus gus cuideachadh le bhith a' libhrigeadh a' phlana againn airson fàs a thoirt air às-mhalairt na h-Alba. Seo cothrom dhut na beachdan agad a chur air adhart air mar a b' urrainn dhuinn rudan a dhèanamh ann an dòigh dhiofraichte, a' coimhead air na [dùbhlain agus cothroman san àm ri teachd](#).

Tha an earrann seo cuideachd a' dèiligeadh ri mar as urrainn dhuinn cuideachadh le bhith ag ath-thogail ceanglaichean na h-Alba agus aig an aon àm a' lughdachadh buaidhean àrainneachdail na còmhdhail adhair, a' cur ri prìomhachas "gnìomhach air a' gnàth-shìde" anns an Ro-innleachd Còmhdhail Nàiseanta agus ri bhith a' coileanadh na targaid gus cothromachadh carboin a ruigsinn ro 2045 a tha air a mhìneachadh ann an [Achd Atharrachadh na Gnàth-shìde](#). Tha an targaid seo a' gabhail a-steach eimiseanan an dà chuid bho còmhdhail adhair taobh a-staigh na dùthcha agus gu h-eadar-nàiseanta. Airson barrachd fiosrachaidh mu cheangailteachd na h-Alba ro ChOVID agus airson buaidh eaconomach, sòisealta agus àrainneachdail na còmhdhail-adhair air Alba, faic [Co-theacsa](#).

### Amas

Gus puirt-adhair is companaidhean-adhair a chuideachadh gus ceanglaichean adhair eadar-nàiseanta na h-Alba ath-thogail agus gus fàs a thoirt orra às dèidh COVID-19 gus taic a thoirt do thurasachd a-steach agus do dh'fhàs eaconamach sheasmhach, agus aig an aon àm a bhith a' lughdachadh buaidh àrainneachdail còmhdhail adhair a rèir gealltanais Riaghaltas na h-Alba a bhith na nàisean le cothromachadh carboin ro 2045.

Tha seo a' gabhail a-steach a bhith a' ruigsinn nan ìrean de cheangailteachd a th' aig nàiseanan agus sgìrean a tha coltach rithe (m.e. Èirinn agus Catalonia) leis an amas aig a' cheann thall a bhith comasach air siubhal eadar Alba agus cathair-bhaile cudromach sam bith san t-saoghal an dàrna cuid gu dìreach no le dìreach aon stad aig a' char as motha. Tha leasachaidhean mar seo ann an ceanglaichean eadar-nàiseanta a' cumail taic ri gnìomhachas na h-Alba agus a' brosnachadh margaidhean ùra airson turasachd a-staigh.

### Mar a choileanar an t-amas seo

#### Dòigh-obrach com-pàirteachaidh

Bidh Còmhdhail Alba, Leasachadh Eadar-nàiseanta na h-Alba, Iomairt na Gàidhealtachd agus nan Eilean agus VisitScotland ag obair ann an dlùth chom-pàirteachas gus taic a thoirt do chompanaidhean-adhair, a dh'fhaodadh a bhith na chatailist do cho-dhùnaidhean aig companaidhean-adhair gus slighe ùr a thòiseachadh. 'S e buannachd a th' aig an dòigh-obrach seo gum bithear ag obair gu dlùth le puirt-adhair na h-Alba.

Tha 'sealladh nàiseanta' air gach moladh a thaobh a bhith a' cruthachadh shlighean. Obraichidh sinn ann an com-pàirteachas co-ionnan le puirt-adhair, fo rùn, gus fiosrachadh a cho-roinn air prìomhachasan slighe; agus gus dàimh conaltraidh a bhith ann le loidhnichean-adhair san fhaid-ùine gus Alba a bhrosnachadh. Tha an taic a bhios sinn a' tabhann do chompanaidhean-adhair air a dhealbhadh gu sònraichte airson na slighe/nan slighean air a bheilear a' beachdachadh agus faodaidh e a bhith ann an cruth pasganan margaidheachd co-obrachail tarraingeach agus/no a bhith a' toirt fhiosrachadh margaidh agus dàta gu companaidhean-adhair a thaobh comas margaidh na h-Alba. Is urrainnear taic a bharrachd a thabhann do chompanaidhean a tha a' beachdachadh air a bhith stèidheachadh gnothaichean ann an Alba, mar thoradh air buaidhean eaconamach, a' gabhail a-steach a bhith a' cruthachadh obair, a thig le leasachadh den t-seòrsa seo.

Tha deagh chom-pàirteachas air a bhith againn le puirt-adhair na h-Alba sna beagan bhliadhnaichean mu dheireadh, a' cuideachadh gus slighean ùr fhaighinn agus a' sealltainn gun robh deagh bhuaidh aig an taic againn. Mar eisimpleir, tha Munich gu Dùn Èideann (Eurowings), New York JFK gu Glaschu (Delta) agus Amsterdam gu Inbhir Nis (KLM) uile nan slighean a fhuair taic bho 'Sgioba na h-Alba'. Tha na trì slighean sin a-mhàin a' cruthachadh buaidh eaconomach de £13.4 millean sa bhliadhna<sup>7</sup> agus a' cumail taic ri 215 obraichean FTE. Tha an obair seo air Alba a chuideachadh gus ìrean ceangailteachd fhaighinn a tha coltach ri roinnean a tha coltach rithe, ged a tha nas lugha de chinn-uidhe air leth aig Alba na th' aig na prìomh roinnean a tha coltach rithe.<sup>8</sup>

---

<sup>7</sup>Air a obrachadh a-mach mar a leanas: daoine à taobh a-muigh na h-Alba x cosg cuibheasach gach duine (tursan a-steach a rèir faid, tricead, comas is factaran luchdan), a' toirt aire do dh'aodion (caitheamh luchd-còmhnaidh Albannach a-muigh), eadar-shuidheachadh, deadweight agus buaidhean iomadachaidh.

<sup>8</sup> Airson barrachd fiosrachaidh air ciamar a tha Alba an comas ri sgìrean a tha coltach rithe, Faic Eàrr-ràdh A.

## Sgrùdadh cùise – Slighean Cruinneil



Tha World Routes na thachartas còmhdhail adhair a bhios Còmhdhail Alba, Leasachadh Alba Eadar-nàiseanta agus VisitScotland a' frithealadh gus taic a chumail ri oidhirpean nam port-adhar Albannach gus ceangailteachd eadar-nàiseanta adhartachadh.

Tha an tachartas seo a' toirt nam prìomh bhuidhnean uile còmhla, gus an urrainn dhuinn comas margaidh na h-Alba a bhrosnachadh agus gus coinneachadh ri diofar loidhnichean-adhair gus bruidhinn air slighean ùra agus slighean a th' ann mar-thà do dh'Alba a tha cudromach airson turasachd a-staigh agus gnìomhachas.

4. A' cuimhneachadh air na dùbhlain agus na cothroman san àm ri teachd, dè na h-atharrachaidhean, ma tha gin ann, a bu chòir dhuinn dhèanamh air an dòigh-obrach againn gus cuideachadh gus ar n-amas airson ceangal eadar-nàiseanta a choileanadh?

## Dùthchannan le prìomhachas

Gus am bi an obair againn cho èifeachdach 's a ghabhas le bhith gar cuideachadh gus ceangailteachd na h-Alba ath-bheothachadh, tha sinn air liosta thòiseachail de dhùthchannan ris am bu chòir prìomhachas a thoirt. Tha an liosta seo (faic an clàr gu h-ìosal) stèidhichte air na prìomh dhùthchannan prìomhachais a chaidh a chomharrachadh ann an Scotland: A Trading Nation, cho math ri dàta agus ro-mheasaidhean air luchd-tadhail eadar-nàiseanta a dh'Alba, tasgaidhean dìreach à thall thairis, oileanaich eadar-nàiseanta agus co-obrachaidhean rannsachaidh. Airson barrachd fiosrachaidh, faic [Eàrr-ràdh B](#). Bu toil leinn do bheachdan a

chluinntinn air an liosta seo gus dèanamh cinnteach gur iad sin na dùthchannan ceart gus prìomhachas a thoirt.

Bidh fòcas na h-obrach againn san àm ri teachd air feuchainn ri deagh cheanglaichean a dhèanamh leis na dùthchannan prìomhachais againn, ach chan e liosta choileanta a tha seo. Beachdaichidh sinn air taic a thoirt do shlighean eile, cho fad 's a tha iad a rèir an amais againn a bhith a' cumail taic ri gnìomhachas is turasachd ann an Alba. Tha e na phrìomh eileamaid den obair leasachaidh slighe againn a bhith a' planadh air adhart ach a' cumail ìre de shùbailteachd gus an urrainn dhuinn gabhail ri cothrom sam bith ùr a thig am bàrr.

**Clàr 1: Dùthchannan le prìomhachas airson tursan adhair goirid agus fada**

Prìomhachas	Tursan goirid	Tursan fada
1	A' Ghearmailt	Na Stàitean Aonaichte
2	An Fhraing	Siona
3	Na Tìrean Ìosal	Canada
4	An Eadailt	Astràilia
5	Nirribhidh	Seapan
6	An Spàinn	
7	An Eilbheis	
8	A' Bheilg	
9	An t-Suain	
10	Èirinn	

**5. A bheil thu ag aontachadh leis na dùthchannan a gheibheadh prìomhachas airson tursan goirid agus tursan fada sa chlàr gu h-àrd?**

- a. Tha
- b. Chan eil
- c. Chan eil fhios agam

**6. Dè na dùthchannan eile air am bu chòir dhuinn fòcas a chur:**

- a. Thairis air ùine ghoirid (an ath 2 bhliadhna)
- b. Thairis air ùine mheadhanach (an 2 -5 bhliadhna)
- c. San ùine fhada? (5 bliadhna +)

## **Ceanglaichean tro phuirt-adhair hub agus ceanglaichean dìreach**

Is urrainn ceangal a dhèanamh ri dùthchannan prìomhachais tro cheangailteachd hub no gu dìreach ('puing gu puing'). Mar thoradh air deagh cheangailteachd eadar Alba agus puirt-adhair hub cruinneil, tha ceangailteachd ri tòrr àiteachan far am bu dòcha nach biodh slighe dhìreach seasmhach.

Tha tursan dìreach nas luaithe na bhith a' ceangal tro phort-adhair hub agus mar as trice, tha iad a' lùghdachadh nan eimiseanan iomlan bhon turas, gu sònraichte air na slighean eadar Alba agus Ameireaga a Tuath far a bheil siubhal air ais chun taobh às an thàinig thu air a sheachnadh le turas dìreach. Agus gu cudromach, tha slighean dìreach a' brosnachadh iarras ùr le bhith a' fosgladh margaidhean ùra airson iarrtas a-steach agus ceangaileachd gnìomhachais.

Mar sin, cumaidh sinn oirnn co-obrachadh le roinn na còmhdhail adhair gus feuchainn ri barrachd ceangailteachd puing-ri-puing far a bheil slighe dhìreach practaigeach. Tha sinn fada den bheachd gun toireadh measgachadh làidir de shlighean dìreach agus de cheanglaichean ri puirt-adhair hub eadar-nàiseanta deagh bhuidh air eaconomaidh na h-Alba.

## **A' lùghdachadh na buaidh àrainneachdail de bhith a' toirt air ais ceanglaichean eadar-nàiseanta**

Tha an earrann [A' gluasad gu còmhdhail adhair le beag-eimisein is gun eimiseanan](#) a' coimhead air a bhith a' lùghdachadh na buaidh àrainneachdail bho chòmhdhail adhair san fharsaingeachd. Anns an earrainn seo, bu toil leinn do bheachdan a chluinntinn air mar a b' urrainn dòigh-obrach Sgioba Alba a chuideachadh gus na buaidh àrainneachdail aig còmhdhail adhair gu/bho dhùthchannan eile a lùghdachadh.

**7. Ciamar a bhrosnaicheas sinn a bhith a' cleachdadh plèanaichean nas èifeachdaiche, agus a' dèanamh cinnteach cuideachd gu bheil sinn a' cumail nan slighean a dh'fheumas Alba?**



## Ceangailteachd taobh a-staigh na h-Alba

### Ro-ràdh

Tha suidheachadh agus cruinn-eòlas na h-Alba a' ciallachadh gu bheil còmhdhail adhair fìor chudromach gus ceangailteachd a thoirt seachad taobh a-staigh na h-Alba, agus eadar Alba agus pàirtean eile den RA. Tha seo a' ciallachadh ceangailteachd leis a' chòrr den t-saoghal tro Heathrow, fear de na puirt-adhair hub cruinneil.

A rèir [Suirbhìdh Dachannan na h-Alba](#), bidh a' mhòr-chuid de dhaoine a thaghas còmhdhail adhair taobh a-staigh na RA an àite modhan còmhdhail eile a' dèanamh seo a chionn 's gun robh e nas luaithe, ach rinn beagan is an treas cuid seo a chionn 's gun robh e na bu shaoire. Tha e a' toirt cha mhòr ceithir uairean a thìde eadar Inbhir Nis agus meadhan Lunnainn<sup>9</sup> ma chleachdar plèana mar phrìomh mhodh còmhdhail, an taca ri ochd uairean gu leth air trèana agus cha mhòr 16 uair a thìde air coidse. Air cuid de na slighean nas fhaide, tha [na h-eimiseanan gach neach-siubhail](#) nas àirde na seòrsaichean còmhdhail eile. Ach airson cuid de na slighean eile, mar eisimpleir, Glaschu gu Beal Feirste, tha na h-eimiseanan airson gach duine bho chòmhdhail adhair nas ìsle na a' mhòr chuid de na dòighean siubhail eile.

Tha feum air subsadaidh poblach aig an àm seo airson seirbheisean adhair air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan agus cha ghabh cuid de na slighean a ruith air stèidh coimeirsealta. Faic [Co-theacsa](#) agus [Èarr-ràdh C](#) airson barrachd fiosrachaidh.

Tha an earrann seo a' sireadh do bheachdan air mar as urrainn dhuinn an t-amas againn gus ceangailteachd taobh a-staigh na dùthcha a choileanadh, a' gabhail a-steach mar as urrainn dhuinn gealltanasan Riaghaltas na h-Alba a choileanadh gus tursan-adhair luchd-siubhail sgeidealichte taobh a-staigh na h-Alba dì-charbonachadh ro 2040, agus am bu chòir do Riaghaltas na h-Alba companaidhean-adhair a bhrosnachadh gus tiogaidean plèana is trèana a thabhann.

Cuidichidh seo gus trì de na prìomhachasan ann an Ro-innleachd Nàiseanta na Còmhdhail a libhrigeadh (a' lùghdachadh neo-ionannachd, gnìomhach a thaobh na gnàth-shìde, a' cuideachadh gus fàs eaconamach in-ghabhalach a libhrigeadh).

Tha an earrann [A' gluasad gu còmhdhail adhair le beag-eimisein is gun eimiseanan](#) a' coimhead air a bhith a' lùghdachadh na buaidh àrainneachdail bho chòmhdhail adhair san fharsaingeachd.

### Amas:

Gum bi seirbheisean adhair beag-carbon agus gun charbon eadar Alba agus pàirtean eile den RA a tha a rèir feumalachdan coimhearsnachdan agus a' cuideachadh gus fàs eaconamach seasmhach a libhrigeadh.

Tha seo a' gabhail a-steach a bhith a' dì-charbonachadh seirbheisean adhair sgeidealichte taobh a-staigh na h-Alba ro 2040 agus seirbheisean adhair a bhith

---

<sup>9</sup> A' gabhail a-steach àm siubhail gu agus bhon phort-adhair agus àm feitheimh cuibheasach.

ann air a' Ghàidhealtachd agus anns na h-Eileanan a bhios a' toirt seachad deagh luach an airgid airson luchd-siubhail agus dhan luchd-pàighidh chìsean.

## **Mar a choileanar an t-amas seo**

### **A' dì-charbonachadh seirbheisean adhair sgeidealichte taobh a-staigh na h-Alba**

A chionn 's gu bheil astaran goirid agus àireamhan beaga de luchd-siubhail air cuid de na seirbheisean adhair a' ciallachadh gu bheil iad fìor fhreagarrach airson a bhith a' gabhail ri soithichean-adhair beag-eimisein/gun eimisein gu tràth. Ach, a chionn 's gu bheil a' mhòr-chuid de na seirbheisean adhair ann an Alba air an ruith air stèidh coimeirsealta, 's e na loidhnichean-adhair seach Riaghaltas na h-Alba a bhios a' co-dhùnadh dè an soitheach-adhair a chleachdas iad air na slighean aca.

Is e aon roghainn gus dèanamh cinnteach gun tèid plèanaichean beag-eimisein/gun eimiseanan a chleachdadh tràth air slighean air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan, gun ceannaich Riaghaltas na h-Alba plèanaichean gun eimiseanan nuair a thig iad dhan mhargaidh, agus an uair sin a bhith gan toirt air màil do chompanaidh(ean)-adhair a tha a' ruith nan seirbheisean air na slighean sin. Tha seo a' ciallachadh nach fheum an loidhne-adhair/na loidhnichean-adhair na cosgaisean calpa tòiseachaidh a dhèanamh, ach gum faigh iad buannachd bho na cosgaisean ruith nas lugha aig na seòrsaichean soithich-adhair seo. Tha e cuideachd a' ciallachadh, tro chosgaisean màil, gum bi e comasach do Riaghaltas na h-Alba cosgaisean an tasgadh thùsail fhaighinn air ais, agus aig an aon àm a' luathachadh an eadar-ghluasaid gu soithichean-adhair beag-eimisein/gun eimiseanan. Le cosgaisean ruith nas ìsle an taca ri soitheach-adhair àbhaisteach, dh'fhaodte gum bi ìsleachadh ann am fàraidhean adhair cuideachd. Tha seo coltach ris an rèiteachadh àbhaisteach far a bheil dà phlèana Twin Otter aig HIAL a bhios e a' lìosadh do Loganair gus na trì slighean PSO aig Còmhdhail Alba a ruith.

## Sgrùdadh Cùise – Nirribhidh



Tha Nirribhidh ag amas air targaid gus na ciad seirbheisean sgeidealichte taobh a-staigh na dùthcha a ruith le plèanaichean dealanach ro 2030.

Tha Avinor (a tha an urra ris na 44 puirt adhair a tha fo shealbh na Stàite) agus Ùghdarras Itealanachd Shìobhalta Nirribhidh air prògram a chruthachadh airson a bhith a' toirt a-steach soithichean-adhair dealanach. Tha e air soitheach-adhair dealanach a cheannach bho chionn ghoirid a ghabhas cleachdadh airson trèanadh paidhleatan is a leithid.

8. Dè do bharail air a' bheachd gun ceannaicheadh Riaghaltas na h-Alba plèanaichean gun eimiseanan gus an liosadh do loidhne-adhair sam bith a tha a' ruith slighean air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan?

9. Dè eile as urrainn do Riaghaltas na h-Alba dèanamh gus a amas a choileanadh gus seirbheisean adhair sgeidealichte taobh a-staigh na h-Alba a dhì-charbonachadh ro 2040?

## Feumalachdan coimhearsnachdan na Gàidhealtachd is nan Eilean san àm ri teachd

Tha e fìor dhoirbh ro-innse mionaideach a dhèanamh air feumalachdan còmhdhail adhair nan coimhearsnachdan air a' Ghàidhealtachd agus anns na h-Eileanan. Gus ar cuideachadh le bhith a' beachdachadh air a' cheist seo, tha sinn air trì shuidheachaidhean a chruthachadh. Ged nach eil sinn cinnteach dè an suidheachadh a thig gu buil, ma thig gin, tha e na chuideachadh dhuinn

beachdachadh air dè na ceanglaichean adhair a dh'fhaodadh a bhith a dhìth oirnn anns na diofar shuidheachaidhean seo.

'S e suidheachaidhean baralach a tha seo gus deasbad a bhrosnachadh. Chan iad builean air a bheil Riaghaltas na h-Alba ag amas.

Nas lugha de dh'iarrrtas airson seirbheisean adhair	An aon ìre de dh'iarrrtas airson seirbheisean adhair	Barrachd iarrrtais airson seirbheisean adhair
<ul style="list-style-type: none"> <li>• A' cleachdadh co-labhairtean bhidio agus teicneòlas eile barrachd</li> <li>• Telemedicine</li> <li>• Fòcas air luchd-turais a bhios a' cosg barrachd seach air barrachd luchd-turais</li> <li>• Goireasan nas fhèarr ann an eileanan</li> <li>• Rèile fìor luath</li> <li>• Post agus stuthan leigheis gu bhith air an lìbhrigeadh le dròn</li> <li>• Seirbheisean aiseig nas fhèarr agus/no ceanglaichean stèidhichte (drochaidean/ca bhsairean/tunail ean)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Mun aon àireamh de dhaoine a' fuireach agus ag obair air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan</li> <li>• Gun atharrachadh a bhith air pàtran siubhail làithreach</li> <li>• Gun atharrachadh sam bi ris an dòigh anns a bheilear a' gluasad bathar</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Barrachd dhaoine a' fuireach agus ag obair air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan (m.e. mar thoradh air fàs ann an roinn an lùths, barrachd dhaoine ag obair air astar agus aig an taigh, barrachd ghnìomhachasan beaga ùr a' tòiseachadh is mar sin air adhart.)</li> <li>• Nas lugha de luchd-turais</li> <li>• Cosgaisean nas ìsle mar thoradh air a bhith a' cleachdadh plèanaichean dealanach/haidridein</li> <li>• Gluasad modh bho aiseag gu plèana</li> <li>• Barrachd bathair air a giùlan am broinn ciste nam plèana/ann an seirbheisean bathair adhair air leth</li> </ul>

- 10. Dè na seirbheisean adhair a bu chòir a bhith ann gus feumalachdan muinntir na Gàidhealtachd agus nan Eilean agus daoine a tha a' tadhal air a' Ghàidhealtachd is nan Eilean a choileanadh sna suidheachaidhean a chaidh ainmeachadh gu h-àrd:**
- nas lugha de dh'iarrrtas airson seirbheisean adhair**
  - An aon ìre de dh'iarrrtas airson seirbheisean adhair**
  - barrachd iarrrtais airson seirbheisean adhair?**

## **Seirbheisean is faraidhean air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan**

Tha na seirbheisean adhair air a' Ghàidhealtachd agus anns na h-Eileanan mar as trice air an ruith air stèidh coimeirsealta le beagan eadar-theachd bhon roinn phoblaich. Tha co-dhaingneachadh air a bhith sa mhargaid chun na h-ìre is gu bheil a' mhòr-chuid de na seirbheisean air an ruith le aon chompanaidh adhair.

- 11. Tha a' mhòr-chuid de na seirbheisean adhair air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan air an lìbhrigeadh air stèidh coimeirsealta. Dè an dòigh as fheàrr san urrainn do Riaghaltas na h-Alba obrachadh leis an roinn phrìobhaidich gus na seirbheisean adhair a lìbhrigeadh a tha a dhìth nad bheachd?**

Bha cosgais àrd nan seirbheisean adhair air aon de na cuspairean a chaidh a thogail le grunn choimhearsnachdan eileanach anns a' cho-chomhairle ann am Plana Nàiseanta nan Eilean aig Riaghaltas na h-Alba. Tha cosgaisean stèidhichte àrd aig seirbheisean adhair, ach tha cosgais nam faraidhean an urra ri àireamh an luchd-siubhail air a' phlèana. Le barrachd luchd-siubhail, bidh gach neach a' pàigheadh nas lugha oir tha na cosgaisean air an co-roinn eatarra. Ach, le nas lugha de luchd-siubhail, tha a' chosgais gach duine nas àirde. Air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan tha àireamhan luchd-siubhail gu math ìosal airson a bhith a' co-roinn chosgaisean, fiù 's aig na slighean as trainge. Tha seo a' fàgail gu bheil na faraidhean nas àirde na bhiodh luchd-siubhail gu tric a' pàigheadh air slighean nas fhaide, nas trainge.

Tha Riaghaltas na h-Alba air feuchainn ri aghaidh a chur ri cosgaisean siubhail san ìre tro shubsadaidh do HIAL agus tro bhith a' ruith [Sgeama Lasachaidh Adhair](#). Tha an sgeama a' toirt lasachadh do chuid de luchd-còmhnaidh air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan air slighean ion-roghnach. A bharrachd air seo, chan fheum seirbheisean adhair a tha a' falbh bho phuirt-adhair air a' Ghàidhealtachd agus anns na h-Eileanan Cìs Luchd-siubhail Adhair na RA a phàigheadh.

- 12. Dè cho èifeachdach 's a tha an Sgeama Lasachaidh Adhair air a bhith ann an dèiligeadh ri faraidhean àrda?**

### 13. Ciamar as urrainn do Riaghaltas na h-Alba an Sgeama Lasachaidh Adhair a leasachadh?

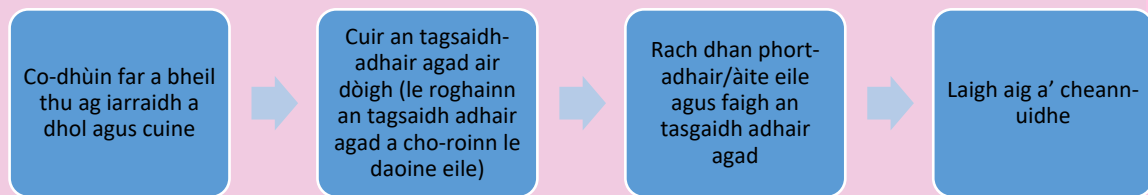
Le bhith a' cur ris na seirbheisean luchd-siubhail sgeidealaidhte air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan le diofar mhodalan obrachaidh, dh'fhaodadh gun lùghdaicheadh seo cosgaisean / no gun cuireadh e ri tricead agus ris na cinn-uidhe a tha rim faighinn. Aig an àm seo, bidh a' mhòr-chuid de dhaoine a' cleachdadh seirbheisean adhair sgeidealaidhte, far a bheil sgeidealaidhte a thaobh cuine a tha agus càite a bheil na seirbheisean, agus bidh iad a' clàradh air an t-seirbheis a tha iad ag iarraidh. Ach, tha dòighean eile ann, còmhla ri seo, gus seirbheisean adhair a libhrigeadh, a' gabhail a-steach:

- Tagsaidh adhair - bhiodh na seirbheisean seo nas freagairtiche dhan iarrtas ('air iarrtas') agus mar as trice, bhiodh iad air an ruith le plèanaichean gu math beag. Cha bhiodh dùil ann gum biodh iad ag obair air clàran-ama stèidhichte. Ged nach eil tagsaidhean adhair a' ruith sa RA aig an àm seo, tha planaichean gus tagsaidhean adhair a ruith ann an dùthchannan eile sna beagan bhliadhnaichean ri thighinn.
- Seirbheisean siartair fosgailte - bhiodh buidhnean le feumalachdan siubhail mòr (m.e. an NHS no gnìomhachas na h-ola is a' ghas) a' toirt seachad ìre bhunasach de dh'iarrtas airson seirbheis a tha ag obair aig na h-amannan as fheàrr dhan bhuidheann sin. An àite a bhith na siartair dùinte, ge-tà, dh'fhaodadh am poball clàradh air na seirbheisean cuideachd.

### Mar a dh'fhaodadh seirbheis air iarrtas obrachadh

Thathar an dùil gun ruitheadh companaidhean seirbheisean adhair air iarrtas, mar eisimpleir, tasgaidhean adhair, ann an diofar dhòighean. Bidh tagsaidhean adhair nam plèanaichean fìor bheaga agus is dòcha gum bi iad làn-dhealanach no a' cleachdadh cumhachd haidridein.

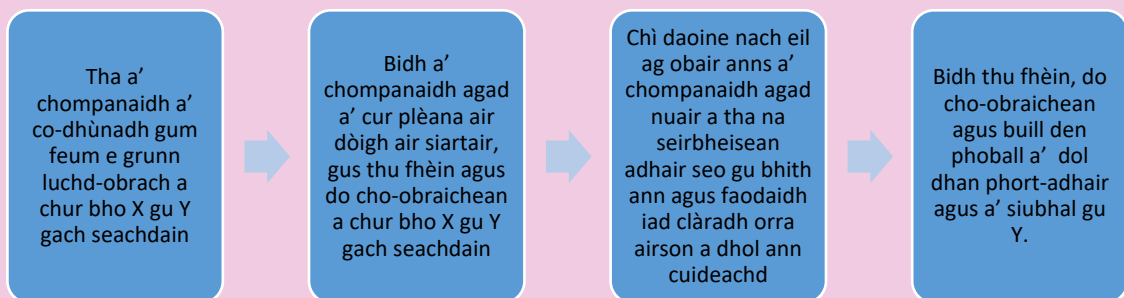
Chithear eisimpleir de cò ris a dh'fhaodadh seo a bhith coltach an da-rìribh bho shealladh neach-siubhail gus cuideachadh leis an fhreagairt le ceist 14 gu h-ìosal:



### Mar a dh'fhaodadh seirbheis siartair obrachadh

Tha tòrr roghainnean air mar a dh'fhaodadh siartair fosgailte obrachadh. Thathar an dùil gum biodh am plèana siartair fosgailte nas motha na tagsaidh adhair, ach bidh seo a' crochadh air dè a thaghas a' chompanaidh a tha a' coimiseanadh an t-siartair fhosgailte.

Chithear eisimpleir de cò ris a dh'fhaodadh seo a bhith coltach an da-rìribh bho shealladh neach-siubhail gus cuideachadh leis an fhreagairt le ceist 15 gu h-ìosal:



**14. Dè do bheachd air a bhith a' cur seirbheis air iarrtas air dòigh gus cur ris a' mhodal obrachaidh, mar eisimpleir tagsaidhean adhair?**

**15. Dè do bheachd air seirbheis siartair fhosgailte?**

**16. A bharrachd air seirbheisean air iarrtas agus siartair fosgailte, a bheil modailean obrachaidh eile a ghabhadh cleachdadh nad bheachd? Ma tha, dè a th' annta?**

**Puirt-adhair na Gàidhealtachd is nan Eilean**

Tha seirbheisean puirt-adhair airson seirbheisean adhair sgeidealichte air a' Ghàidhealtachd agus anns na h-Eileanan air an toirt seachad aig an àm seo le HIAL, Comhairle Shealtainn, Comhairle Arcaibh agus Comhairle Earra-Ghàidheal is Bhòid. Tha an clàr gu h-ìosal a' mineachadh dè na puirt-adhair a tha gach buidheann a' ruith.

Chan urrainn do ghin de na puirt-adhair a tha air an ruith leis na buidhnean seo ruith air stèidh coimeirsealta aig an àm seo agus feumaidh iad uile subsadaidh gus cumail a' dol. Tha am modail làithreach a' toirt smachd dhìreach do gach buidheann air na gnothaichean a tha iad a' stiùireadh, ach le ceithir diofar buidhnean a tha a' ruith phuirt-adhair anns an sgìre, tha e nas duilghe eaconamaidhean sgèile fhaighinn, mar eisimpleir tro bhith a' ceannach uidheamachd ann am meudachd.

**Clàr 2: Stiùireadh nam port-adhair air a' Ghàidhealtachd agus sna h-eileanan**

Gnìomharaiche (operator)	HIAL	Comhairle Shealtainn	Comhairle Arcaibh	Comhairle Earra- Ghàidheal is Bhòid
<b>Puirt-adhair</b>	Barraigh	Fair Isle	Eday	Colla
	Beinn na Faoghla	Foula	Ronaldsay a Tuath	Colbhasa
	Ceann Loch Chille Chiarain	Out Skerries	Papa Westray	An t-Òban
	Dùn Dè	Papa Stour	Sanday	
	Inbhir Nis	Tingwall	Stronsay	
	Ìle	Whalsay	Westray	
	Kirkwall			
	Steòrnabhagh			
	Sumburgh			
	Tiriodh			
	Inbhir Ùige Taigh Iain Ghròt			



**17. Dè na neartan agus laigsean a th' aig a' mhodal obrachaidh a tha air a mhineachadh sa chlàr gu h-àrd?**

**18. Dè na h-atharrachaidhean a bu chòir dèanamh air na h-uallachaidhean rianachd seo gus piseach a thoirt air seirbheisean nad bheachd, ma tha atharrachadh sam bith a dhìth?**

**19. Dè na h-atharrachaidhean a bu chòir dèanamh air na h-uallachaidhean rianachd seo gus cosgaisean ruith a lùghdachadh nad bheachd, ma tha atharrachadh sam bith a dhìth?**

## Tiocaidean plèana is trèana

San Aonadh Eòrpach, bidh cuid de na loidhnichean-adhair a' reic tiocaidean plèana-trèana far an urrainn do dhaoine a dhol air plèana airson pàirt den t-slighe agus a dhol air trèana airson pàirt eile. Is e amas nan tiocaidean seo a dhèanamh nas fhada do dhaoine diofar mhodhan còmhdhail a chleachdadh còmhla gus na h-eimiseanan iomlan bhon slighe a lùghdachadh.

Ghabhadh an seòrsa tiocaid seo a chleachdadh ann an Alba airson siubhal gu agus bhon phort-adhair agus air làithean eile. B' urrainn dhan t-seòrsa tiocaid seo luchd-tadhail a bhrosnachadh gus àiteachan eile ann an Alba fhaicinn, mar eisimpleir, a bhith a' dol air turas adhair gu meadhan na h-Alba, a' cur seachad beagan làithean ann agus an uair sin a' dol dhan Aghaidh Mhòir air an trèana.

Dh'fhaodadh Riaghaltas na h-Alba loidhnichean-adhair a bhrosnachadh gus tiocaidean plèana is trèana a thabhann, ach, bhiodh an co-dhùnadh seo an urra ri loidhnichean adhair aig a' cheann thall (faic an earrann air [dleastanasan](#) airson barrachd fiosrachaidh).

**20. A bheil thu a' smaoinichadh gum bu chòir Riaghaltas na h-Alba companaidhean adhair a bhrosnachadh gus tiocaidean plèana is trèana a thabhann?**

- a) Tha
- b) Chan eil
- c) Chan eil fhios agam

**21. Ma fhreagair thu "tha" dè an dòigh a b' fheàrr sa b' urrainn do Riaghaltas na h-Alba seo a dhèanamh?**

## Bathar

### Ro-ràdh

Tha Ro-innleachd Nàiseanta na Còmhdhail a' cur an cèill cho cudromach 's a tha còmhdhail bathair èifeachdach airson malairt agus airson fàs eaconomach seasmhach. Tha còmhdhail adhair air aon de na dòighean anns am bithear a' giùlan bathar ann an Alba ach aig an àm seo, chan eil ach cuibhreann glè bheag den bhathair uile air a ghiùlan san dòigh seo ([nas lugha na 1%](#)). Mar as trice, chan eil còmhdhail adhair air a chleachdadh ach airson nithean le luach àrd no ann an cabhag.

Ach, mar thoradh air atharrachaidhean a dh'adhbharaich an RA a bhith a' fàgail an Aonaidh Eòrpaich, cho math ri leasachadh air drònaichean, dh'fhaodte gum bi bathar adhair nas cudromaiche san àm ri teachd. Tha am fàs ann an seopadaireachd air-loidhne cuideachd air cur ris an iarrtas airson còmhdhail adhair gu Eileanan na h-Alba.

### Amas:

Gus cuideachadh gus an gealltanais ann an Ro-innleachd Nàiseanta na Còmhdhail a choileanadh gus bathar adhair èifeachdach agus seasmhach a bhrosnachadh.

### Mar a choileanar an t-amas seo

#### Ceangal ri ath-shlànachadh agus leasachadh slighean

A bharrachd a bhith air an giùlan air plèanaichean bathair, tha bathar air an giùlan ann am plèanaichean luchd-siubhail. Chunnacas cho cudromach 's a tha seirbheisean sgeidealaithe do luchd-siubhail rè àm COVID-19 nuair a chuir an leudachadh mòr ann an seirbheisean luchd-siubhail air feadh na cruinne ris an iarrtas airson seirbheisean bathar adhair sònraichte.

Mar phàirt den dòigh-obrach Sgioba Alba a thaobh leasachadh agus ath-bheothachadh shlighean, beachdachaidh sinn air na cothroman gus còmhdhail bathair èifeachdach is seasmhach a bhrosnachadh (faic an earrann [Ceangailteachd eadar-nàiseanta](#) airson barrachd fiosrachaidh).

### Puirt Uaine

Tha Riaghaltas na h-Alba a' cruthachadh planaichean gus [puirt uaine](#), a stèidheachadh, far am faigh gnìomharaichean nam port agus gnìomhachasan pasgan de bhrosnachaidhean cise is cusbainn. Dh'fhaodadh puirt-ùine a bhith air an suidheachadh ann an grunn diofar àiteachan, a' gabhail a-steach puirt-adhair na h-Alba. Gus buannachd fhaighinn, feumaidh gnìomhachasan a bhith stèidhichte ann an sòn a' phuirt uaine agus a bhith air aontachadh cothromachadh carbon a ruigsinn agus a bhith a' gabhail ri slatan-tomhais Obair Cho-thromach an Toiseach, a' gabhail a-steach a bhith a' dèanamh cinnteach gun tèid luchd-obrach a phàigheadh gu cothromach.

## Modalan lìbhrigidh ùra

Tha [Future Flight Challenge](#) air maoinachadh a thoirt do ghrunn phròiseactan a tha a' coimhead air mar a ghabhadh drònaichean a chleachdadh san àm ri teachd gus na feumalachdan aig daoine a tha a' fuireach ann an coimhearsnachdan iomallach agus dùthchail a choileanadh. Tha iad seo a' gabhail a-steach solar meadaigeach, post agus pàirtean spare.

**22. Dè eile as urrainn do Riaghaltas na h-Alba dèanamh gus còmhdhail bathair adhair èifeachdach agus seasmhach a bhrosnachadh, nad bheachd?**

## Amasan eile?

Anns an sgrìobhainn deasbaid seo, tha Riaghaltas na h-Alba air a amas a chur an cèill gum bi ceangailteachd nàiseanta agus eadar-nàiseanta aig Alba a leigeas leinn na buannachdan eaconamach is sòisealta uile aig còmhdhail adhair a bhith againn agus aig an aon àm a bhith a' lughdachadh na buaidh àrainneachdail againn.

Tha sinn fosgailte do bheachdan eile, ge-tà, agus chuireamaid fàilte air na beachdan agad air amasan eile a bu chòir a bhith san ro-innleachd. Nuair a tha thu a' freagairt, bu chòir dhut beachdachadh air lèirsinn Riaghaltas na h-Alba agus air mar a tha [dleastanasan](#) air an co-roinn Riaghaltas na h-Alba agus buidhnean eile.

### 23. Dè eile a bu chòir do Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair a bhith ag amas air coileanadh?

## Na h-Ath-cheuman

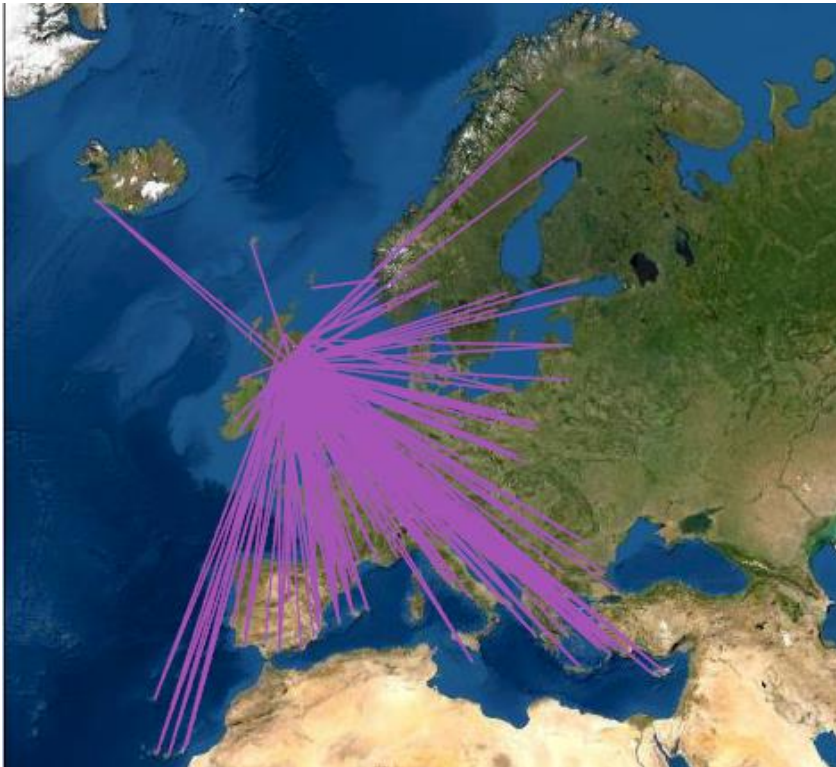
Cleachdaidh sinn na freagairtean agaibh dhan sgrìobhainn deasbaid seo gus cuideachadh le bhith a' dreachdadh Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair mar fhiosrachadh do cho-dhùnaidhean Riaghaltas na h-Alba mu na gnìomhan a nì sinn gus an ro-innleachd a libhrigeadh.

## Leas-phàipear A

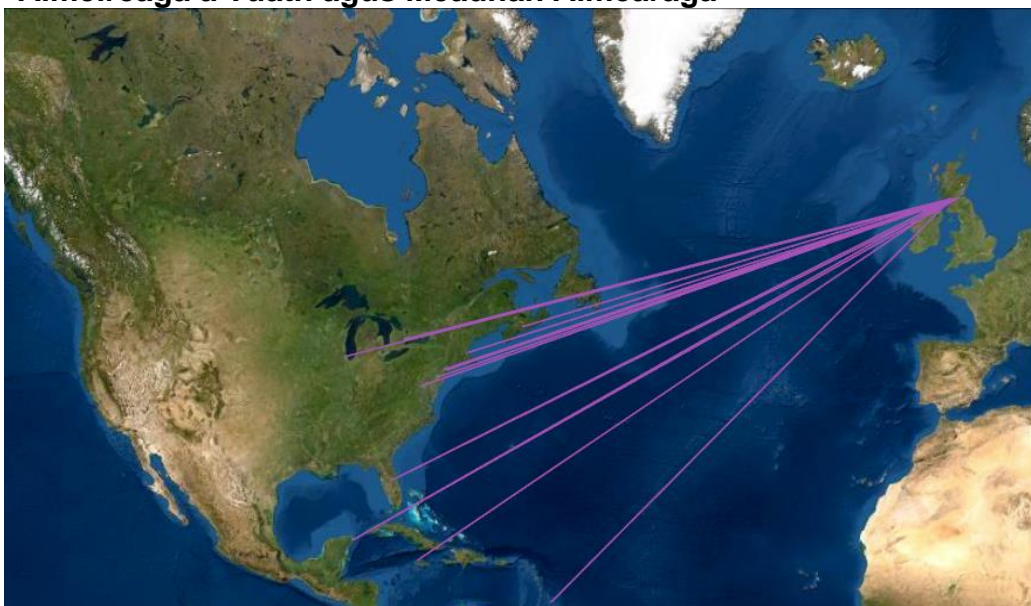
### Ceangailteachd na h-Alba ro ChOVID

Tha sinn air [mapa eadar-ghnìomhach a dhèanamh de cheangailteachd adhair na h-Alba ro ChOVID](#). Faodaidh tu a sheòrsachadh a rèir port-adhair no roinn.

#### An Roinn Eòrpa



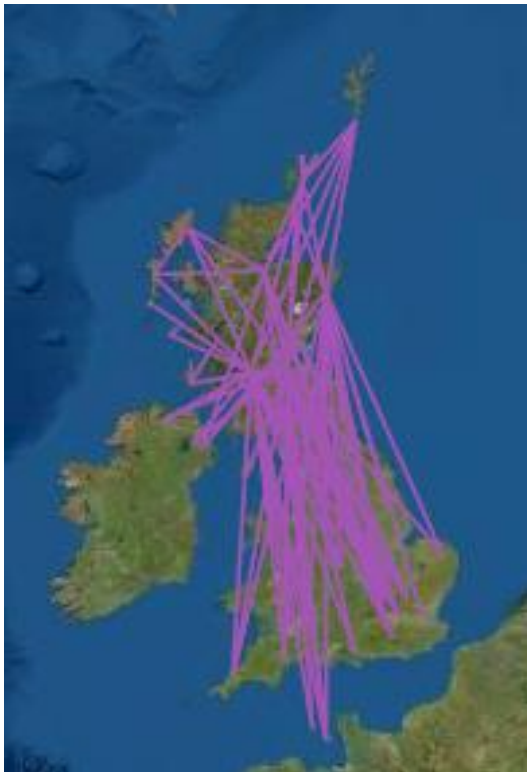
#### Aimeireaga a Tuath agus Meadhan Aimearaga



## An còrr dhen t-saoghal



## An Rìoghachd Aonaichte



## Alba an comas ri sgìrean a tha coltach rithe

Chaidh comas a dhèanamh eadar lìonra adhair na h-Alba agus na lìonraidhean adhair aig roinnean agus dùthchannan eile san RA agus san Roinn Eòrpa a tha coltach rithe a thaobh eaconomaidh, àireamh sluaigh, far a bheil iad suidhichte, meud agus ìrean nan seirbheisean adhair.<sup>10</sup>

---

<sup>10</sup> Attitude Analysis, OAG, GAWC.

Ann an 2008 bha Alba san 10mh àite a-mach às na 12 roinnean coltach rithe airson ceanglaichean le cinn-uidhe tursan goirid agus san t-6mh àite airson tursan fada. Ann an 2019 bha Alba san 8mh àite a-mach às na 12 roinnean coltach rithe airson ceanglaichean le cinn-uidhe tursan goirid, leis an àrdachadh as motha uile gu lèir a thaobh ceudad. Ach cha deach an uiread de chinn-uidhe air leth bho Alba am meud cho mòr 's a chaidh e do roinnean coltach rithe, mar eisimpleir Catalonia, mar a chithear sa chlàr gu h-ìosal:

### Clàr 3: Cinn-uidhe tursan goirid is fada na h-Alba an taca ri dùthchannan coltach rithe

	Cathair-bhailtean air leth (tursan goirid S08)	Cathair-bhailtean air leth (tursan goirid S19)	Cathair-bhailtean air leth (tursan fada S08)	Cathair-bhailtean air leth (tursan fada S19)	% atharrachadh ann an àireamhan nan cathair-bhailtean	Cathair-bhailtean a bharrachd (Tursan Fada)	Cathair-bhailtean a bharrachd (Tursan Goirid)	Cathair-bhailtean a bharrachd (Cathair-bhailtean Cruinneil)	Cathair-bhailtean a bharrachd (Cathair-bhailtean Cruinneil Tursan Fada)	Cathair-bhailtean a bharrachd (Cathair-bhailtean Cruinneil Goirid)
An Ostair	106	110	21	22	+3.9%	1	4	7	3	4
Berlin/ Brandenburg (DE)	71	103	3	7	+48.6%	4	32	10	4	6
Catalunya (ES)	101	100	4	27	+21.0%	23	(1)	21	21	-
An Danmhairg	84	94	10	20	+21.3%	10	10	13	10	3
An Fhionnlainn	46	62	12	21	+43.1%	9	16	11	8	3
Èirinn	103	108	11	22	+14.0%	11	5	12	8	4
Midlands (UK)	66	77	6	4	+12.5%	(2)	11	-	-	-
North West (UK)	88	111	15	22	+29.1%	7	23	6	4	2
Nirribhidh	65	72	1	5	+16.7%	4	7	3	4	(1)
PACA (FR)	61	73	3	6	+23.4%	3	12	7	3	4
Alba	51	79	6	10	+56.1%	4	28	13	3	10
Veneto (IT)	45	66	4	10	+55.1%	6	21	17	6	11

- Cathair-bhailtean eadar-nàiseanta air leth
- Samhradh 2019 an comas ri Samhradh 2008
- Chan eil seo a' gabhail a-steach cathair bhailtean le nas lugha na 80 seirbheisean gach seusan

Geàrr-chunntas de sgìrean coltach (tùs: Altitude Analysis, OAG, GaWC)



## Leas-phàipear B

### Mar a chruthaich sinn an liosta de na dùthchannan aig am biodh prìomhachas

'S e an t-amas a th' againn an ceangailteachd eadar-nàiseanta a thoirt seachad a tha a dhìth gus taic a chumail ri fàs eaconamach seasmhach agus gus Alba a chuideachadh airson a bhith air thoiseach air càch ann an turasachd na 21mh linn. Mar sin, ann a bhith a' sgrìobhadh liosta nan dùthchannan le prìomhachas, bheachdaich sinn air an dàta làithreach agus air ro-innsean air luchd-tadhail eadar-nàiseanta do dh'Alba, às-bhathar, tadhail eadar-nàiseanta dìreach, oileanaich eadar-nàiseanta agus co-obrachaidhean rannsachaidh.

#### Luchd-tadhail eadar-nàiseanta

Tha Scotland Outlook 2030: Responsible tourism for a sustainable future, a' comharrachadh ceangailte mar aon de na sia rudan a tha a dhìth airson soirbheas.

[Ann an 2019 b' iad na Stàitean Aonaichte, a' Ghearmailt agus an Fhraing na trì dùthchannan a bu mhotha a thaobh àireamhan luchd-tadhail eadar-nàiseanta, le Sìona san treas àite a thaobh caitheamh luchd-tadhail.](#) San fhad-ùine, thathar an dùil gum bi cuibhreann nas motha de luchd-tadhail eadar-nàiseanta do dh'Alba à Sìne agus às na h-Innseachan.

## Clàr 4

**Na Prìomh 10 Margaidhean aig Alba airson Turasachd A-staigh Eadar-nàiseanta: Tursan, Oidhcheannan agus Cosg - Luach agus Cuibhreann den Iomlan 2019**

Dùthaich	Tadhalan		Cosg		Oidhcheannan	
	000an	%	£m	%	000am	%
<b>SAA</b>	636	18%	717	28%	4,246	16%
<b>A' Ghearmailt</b>	322	9%	196	8%	2,228	8%
<b>An Fhraing</b>	222	6%	135	5%	1,723	6%
<b>Na Tìrean Ìseal</b>	182	5%	95	4%	1,210	4%
<b>Sìona*</b>	172	5%	142	6%	2,047	7%
<b>Astràilia</b>	148	4%	146	6%	1,706	6%
<b>Èirinn</b>	146	4%	60	2%	475	2%
<b>An Spàinn*</b>	128	4%	51	2%	915	3%
<b>Canada</b>	125	4%	92	4%	1,023	4%
<b>An Eadailt</b>	122	4%	86	3%	1,072	4%
<b>An còrr dhen t-saoghal</b>	1,257	36%	818	32%	10,741	39%
<b>Iomlan</b>	<b>3,460</b>	<b>100%</b>	<b>2,538</b>	<b>100%</b>	<b>27,385</b>	<b>100%</b>

Tùs: IPS, 2019. Dh'fhaodte nach dèan na figearan uile 100% mar thoradh air cruinneachadh. \*Tha na figearan stèidhichte air meudan sampail nas lugha.

**Às-mhalairt**

Alba: Chomharraich *A Trading Nation* liosta de dùthchannan le prìomhachas às a bheil sinn an dùil a thig a' mhòr-chuid de dh'fhàs ann an às-phortadh san àm ri teachd. A dh'aindeoin buaidh eaconomach COVID-19, tha sinn an dùil gu bheil an rangachadh phrìomhachasan seo fhathast iomchaidh. Ged a tha a' mhòr-chuid de bhathar air a' ghiùlan ann an longan, tha às-phortadh sheirbheisean gu tric an eisimeil comas a bhith aig daoine siubhail gu luath is gu furasta gu dùthchannan eile. Tha deagh cheangailteachd adhair dhan mhargaidh às-mhalairt air a bheilear ag amas ga dhèanamh furasta cuideachd na ceanglaichean agus eòlas ionadail a dh'fheumas gnìomhachasan gus às-mhalairt a dhèanamh gu soirbheachail. Tha seirbheisean luchd-siubhail air an cleachdadh cuideachd gus bathar le luach àrd no nithean so-mhilleadh a ghiùlan, cho math ris na seirbheisean sònraichte do bhathar adhair.

### Clàr 5: Dùthchannan a rèir rangachadh prìomhachas às-phortaidh

Rangachadh Prìomhachas Às- phortaidh	Dùthaich	Cuibhreann de dh'Às- phortadh Làithreach	Cuibhreann den bheàrn ann an luach an às-phortaidh
1	SAA	17.1%	10.7%
2	A' Ghearmailt	7.2%	13.7%
3	An Fhraing	7.5%	6.5%
4	Na Tìrean Ìseal	7.6%	7.8%
5	An Eilbheis	2.3%	3.1%
6	Nirribhidh	3.1%	3.4%
7	A' Phòlainn	1.2%	3.8%
8	A' Bheilg	3.1%	3.2%
9	Sìona	1.9%	2.7%
10	Èirinn	4.5%	1.9%
11	An Danmhairg	2.7%	1.9%
12	An t-Suain	1.8%	3.0%
13	An Eadailt	2.3%	3.5%
14	Canada	1.8%	1.2%
15	An Spàinn	2.6%	2.2%

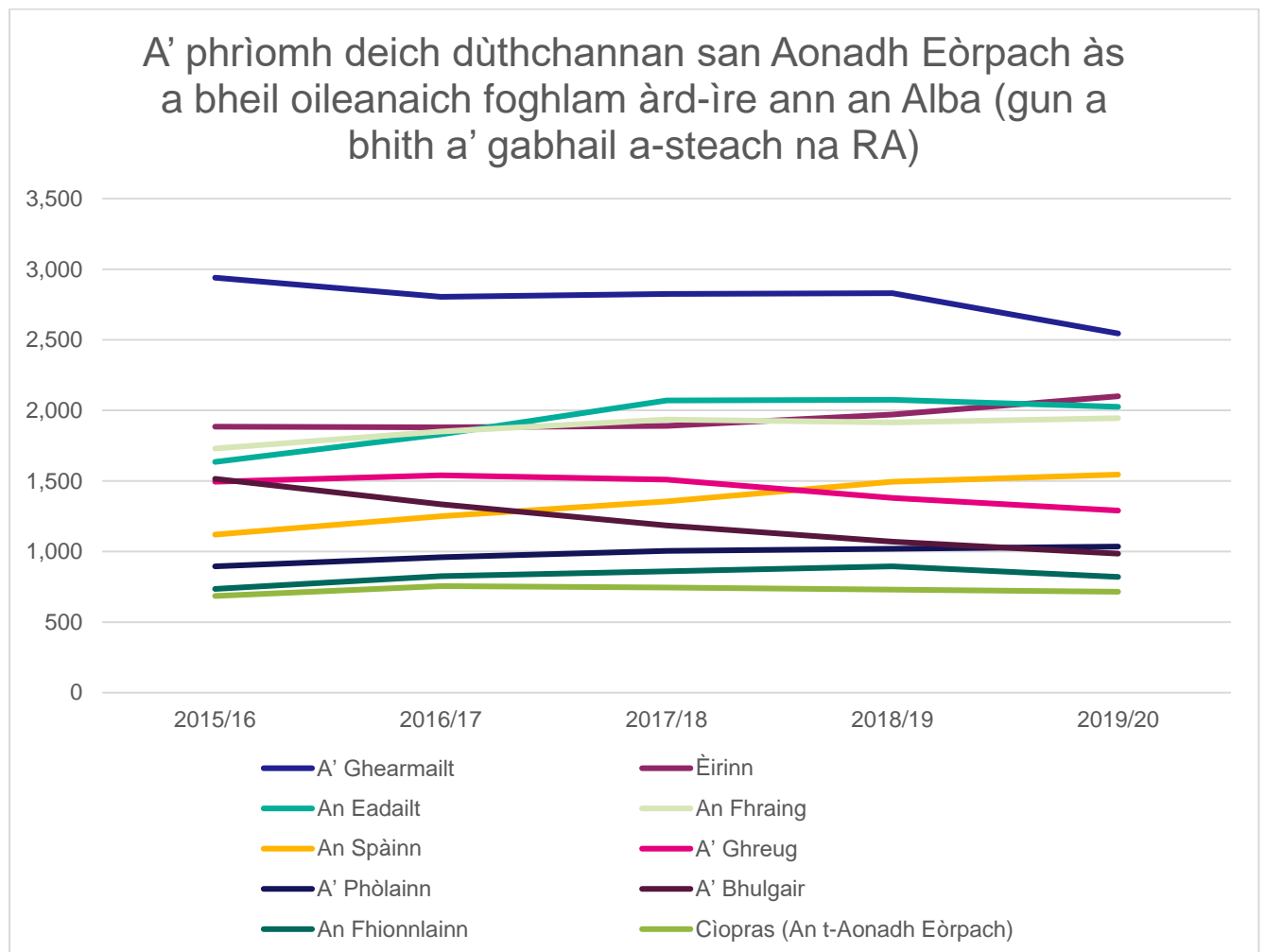
## Tasgaidhean Cèin Dìreach

Ann an 2019, b' iad na Stàitean Aonaichte (35%) agus an Fhraing (9%) air an leantainn leis a' Ghearmailt, Iapan agus Nirribhidh a bha san treas àite còmhla na prìomh dhùthchannan le tasgadh dìreach ann an Alba.

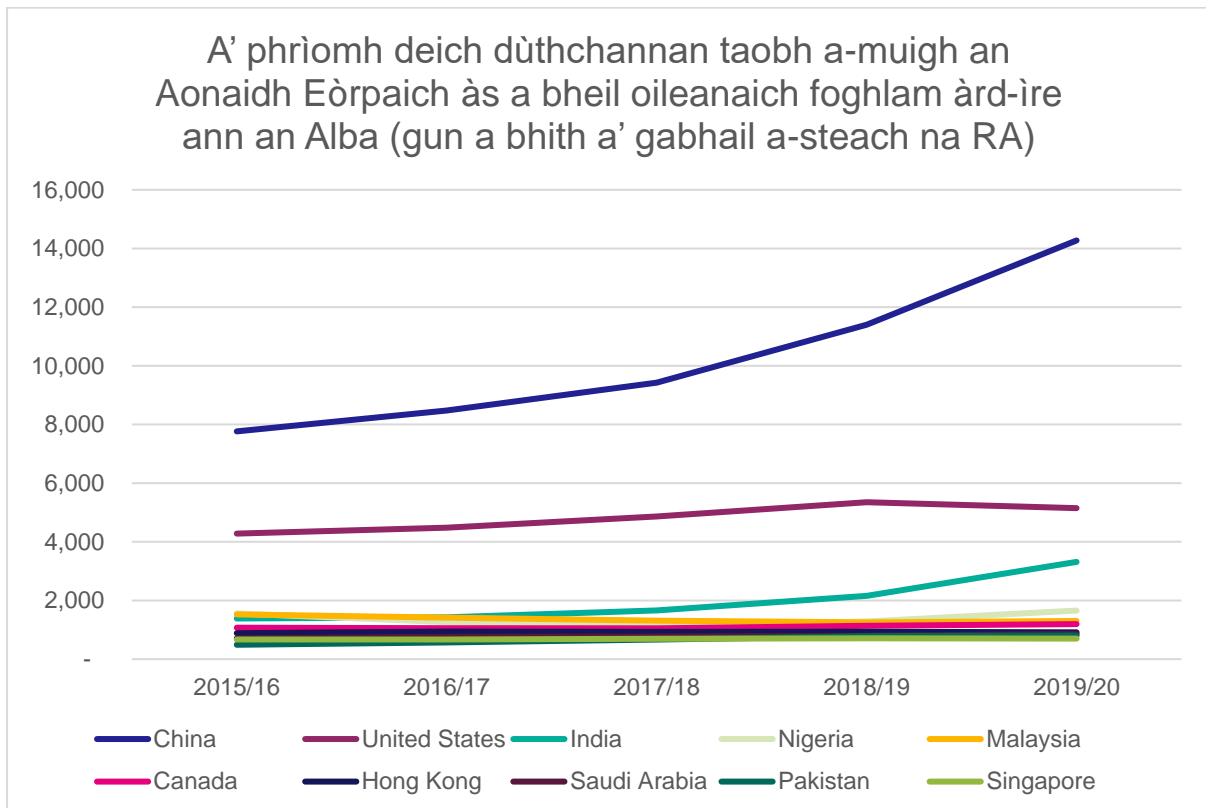
## Foghlam Àrd-ìre agus rannsachadh

Tha comas siubhal a dh'Alba gu furasta bho thall thairis cudromach do roinn foghlam àrd-ìre na h-Alba agus tha e a' cur an comas co-obrachadh rannsachaidh eadar-nàiseanta. Mus do dh'fhàg an RA an t-Aonadh Eòrpach, 's ann às a' Ghearmailt, às an Eadailt agus à Èirinn a bha a' mhòr-chuid de dh'oileanaich eadar-nàiseanta a bha a' dèanamh chùrsaichean ann an Alba. B' e an Roinn Eòrpa a' mhòr-thìr a bu chudromaiche airson co-obrachadh rannsachaidh cuideachd. A' coimhead ris an àm ri teachd, tha oilthighean na h-Alba airson barrachd oileanaich a thàladh ann às na Stàitean Aonaichte agus à Siona.

## Clàr 6



## Clàr 7



## Co-dhùnadh

Tha na dùthchannan a chaidh a chomharrachadh cudromach airson fàs ann an às-mhalairt, tasgadh dìreach bho thall thairis, turasachd a-steach, foghlam àrd-ìre agus rannsachadh uile gu math coltach ri chèile. Mar eisimpleir, tha an inbhe prìomhachais às-mhalairt as àirde aig na Stàitean Aonaichte, 's e a' phrìomh dùthaich a th' ann airson tasgadh dìreach a thall thairis cuideachd, agus bha e a' dèanamh suas 20% den chosg le luchd-tadhail eadar-nàiseanta ro-COVID-19 agus an dàrna àireamh as àirde de dh' oileanaich eadar-nàiseanta. 'S ann stèidhichte air seo a sgrìobh sinn an dreachd liosta againn de dhùthchannan le prìomhachas.

## Leas-phàipear C

### Cosg Riaghaltas na h-Alba air seirbheisean adhair

#### Clàr 8: Cosgaisean Sgeama Lasachadh Adhair

Bliadhna	Cosgaisean <sup>1</sup> (£ millean)	Luchd-siubhail (millean)	Cosgais gach neach-siubhail
2006-07 <sup>3</sup>	3.9	0.119	£33
2007-08	5.6	0.171	£33
2008-09	6	0.164	£37
2009-10	6.3	0.175	£36
2010-11	6	0.17	£35
2011-12	4.9	0.141	£35
2012-13	5.1	0.141	£36
2013-14	5.6	0.15	£37
2014-15	6	0.156	£38
2015-16	6.7	0.159	£42
2016-17	8.5	0.171	£50
2017-18	8.6	0.188	£46
2018-19	10.1	0.203	£50
2019-20	11.6	0.198	£59

1. Tha na figearan a' gabhail a-steach a bhith a' toirt air ais cosgaisean nan lasachaidhean do chompanaidhean-adhair agus cosgais rianachd an sgeama agus tha iad air an cruinneachadh chun 100 mìle as fhaisge.
2. Tha na figearan a' gabhail a-steach tursan-adhair far an deach ath-dhioladh iarraidh bho neach-siubhail mar thoradh air mì-chleachdadh agus tha seo air a chuirteachadh chun mhìle as fhaisge.
3. Sgeama Lasachaidh Adhair air a thoirt a-steach sa Chèitean 2006

**Clàr 9: Subsadaidh Teachd a-steach agus Calpa Riaghaltas na h-Alba do HIAL**

Bliadhna	Teachd-a-steach (£ millean)	Calpa (£ millean) <sup>2</sup>
2006-07	13.3	6.2
2007-08	20.3	8.1
2008-09	21.1	5
2009-10	20.2	6
2010-11	18.1	7
2011-12	17.9	8.7
2012-13	17.9	4.1
2013-14	14.71 <sup>3</sup>	7
2014-15	20.1	14
2015-16	20.3	18.1
2016-17	15.2 <sup>4</sup>	11
2017-18	20.4	10.1
2018-19	21.7	8.3
2019-20	24.3	14.1

1. Tha na figearan seo a thaobh prìomh subsadaidhean teachd-a-steach agus calpa a chaidh a thoirt seachad le Còmhdhail Alba agus na buidhnean a bh' ann roimhe. Chan eil figearan a' gabhail a-steach subsadaidhean bho roinnean no buidhnean eile aig Riaghaltas na h-Alba. Tha iad air an cruinneachadh chun na 100 millean as fhaisg.
2. Tha figearan a' gabhail a-steach maoineachadh tabhartais agus iasaid.
3. Ann an 2013-14 bha subsadaidh teachd-a-steach HIAL nas ìsle na an àbhaist oir chaidh cuibhreann den easbaidh ann an cosgaisean obrachaidh a choileanadh le bhith a' cleachdadh airgead-tasgaidh a bha HIAL air cruinneachadh thar grunn bhliadhnaichean.
4. Tha am figear a' gabhail a-steach £5.6 millean a fhuair eadh mar thoradh air cùis lagha eadar HIAL agus Comhairle Shealtainn.

**Clàr 10: Taic do Sheirbheisean Adhair**

<b>Bliadhna</b>	<b>Cosgaisean (£ millean)</b>
2006-07	1.5
2007-08	1.6
2008-09	1.6
2009-10	2
2010-11	1.8
2011-12	2
2012-13	2.2
2013-14	2.3
2014-15	2.5
2015-16	3.2
2016-17	4.3
2017-18	5.0
2018-19	5.0
2019-20	5.7

1. Tha figearan a' gabhail a-steach seirbheisean bho Ghlaschu gu Ceann Loch Chille Chiarain, Tiriodh is Barraigh agus bho Dhùn Dè gu Lunnainn.



## Leas-phàipear D:

### Liosta de na ceistean

1. Dè eile a bu chòir do Riaghaltas na h-Alba agus gnìomhas na Còmhdhail Adhair a dhèanamh, ma bu chòir dhaibh rud sam bith a dhèanamh, gus an gluasad gu còmhdhail adhair le nas lugha de dh'eimiseanan/gun eimiseanan a dhèanamh nas luaithe.
2. Dè as urrainn do Riaghaltas na h-Alba dèanamh gus cur ri cleachdadh connadh itealain seasmhaich?
3. Dè as urrainn do Riaghaltas a dhèanamh nad bheachd gus dèanamh cinnteach gum bi gluasad cothromach ann do chothromachadh carboin (*net-zero*) airson roinn còmhdhail adhair na h-Alba?
4. A' cuimhneachadh air na dùbhlain agus na cothroman san àm ri teachd, dè na h-atharrachaidhean, ma tha gin ann, a bu chòir dhuinn dhèanamh air an dòigh-obrach againn gus cuideachadh gus ar n-amas airson ceangal eadar-nàiseanta a choileanadh?

Prìomhachas	Tursan goirid	Tursan fada
1	A' Ghearmailt	SAA
2	An Fhraing	Siona
3	Na Tìrean Ìseal	Canada
4	An Eadailt	Astràilia
5	Nirribhidh	Seapan
6	An Spàinn	
7	An Eilbheis	
8	A' Bheilg	
9	An t-Suain	
10	Èirinn	

5. A bheil thu ag aontachadh leis na dùthchannan a gheibheadh prìomhachas airson tursan goirid agus tursan fada sa chlàr gu h-àrd?
  - a. Tha
  - b. Chan eil
  - c. Chan eil fhios agam
6. Dè na dùthchannan eile air am bu chòir dhuinn fòcas a chur:
  - a. Thairis air ùine ghoirid (an ath 2 bhliadhna)
  - b. Ùine mheadhanach (2 -5 bhliadhna)
  - c. San ùine fhada (5 bliadhna +)
7. Ciamar a bhrosnaicheas sinn a bhith a' cleachdadh plèanaichean nas èifeachdaiche, agus a' dèanamh cinnteach cuideachd gu bheil sinn a' cumail nan slighean a dh'fheumas Alba?
8. Dè do bharail air a' bheachd gun ceannaicheadh Riaghaltas na h-Alba plèanaichean gun eimiseanan gus an lìosadh do loidhne-adhair sam bith a tha a' ruith slighean air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan?

9. Dè eile as urrainn do Riaghaltas na h-Alba dèanamh gus a amas a choileanadh gus seirbheisean adhair sgeidealaichte taobh a-staigh na h-Alba a dhi-charbonachadh ro 2040?

Nas lugha de dh'iarrrtas airson seirbheisean adhair	An aon ìre de dh'iarrrtas airson seirbheisean adhair	Barrachd iarrtais airson seirbheisean adhair
<ul style="list-style-type: none"> <li>A' cleachdadh co-labhairtean bhidio agus teicneòlas eile barrachd</li> <li>Telemedicine</li> <li>Fòcas air luchd-turais a bhios a' cosg barrachd seach air barrachd luchd-turais</li> <li>Goireasan nas fhèarr ann an eileanan</li> <li>Rèile fìor luath</li> <li>Post agus stuthan leigheis gu bhith air an libhrigeadh le dròn</li> <li>Seirbheisean aiseig nas fheàrr agus/no ceanglaichean stèidhichte (drochaidean/cabhs airean/tunailean)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Mun aon àireamh de dhaoine a' fuireach agus ag obair air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan</li> <li>Gun atharrachadh a bhith air pàtranan siubhail làithreach</li> <li>Gun atharrachadh sam bi ris an dòigh anns a bheilear a' gluasad bathar</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Barrachd dhaoine a' fuireach agus ag obair air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan (m.e. mar thoradh air fàs ann an roinn an lùths, barrachd dhaoine ag obair air astar agus aig an taigh, barrachd ghnìomhachasan beaga ùr a' tòiseachadh is mar sin air adhart.)</li> <li>Nas lugha de luchd-turais</li> <li>Cosgaisean nas ìsle mar thoradh air a bhith a' cleachdadh plèanaichean dealanach/haidridein</li> <li>Gluasad modh bho aiseag gu plèana</li> <li>Barrachd bathair air a giùlan am broinn ciste nam plèana/ann an seirbheisean bathair adhair air leth</li> </ul>

10. Dè na seirbheisean adhair a bu chòir a bhith ann gus feumalachdan muinntir na Gàidhealtachd agus nan Eilean agus daoine a tha a' tadhal air a' Ghàidhealtachd is nan Eilean a choileanadh sna suidheachaidhean a chaidh ainmeachadh gu h-àrd:
- nas lugha de dh'iarrrtas airson seirbheisean adhair
  - An aon ìre de dh'iarrrtas airson seirbheisean adhair
  - barrachd iarrtais airson seirbheisean adhair?
11. Tha a' mhòr-chuid de na seirbheisean adhair air a' Ghàidhealtachd agus sna h-Eileanan air an libhrigeadh air stèidh coimeirsealta. Dè an dòigh as fheàrr san urrainn do Riaghaltas na h-Alba obrachadh leis an roinn phrìobhaidich gus na seirbheisean adhair a libhrigeadh a tha a dhìth nad bheachd?
12. Dè cho èifeachdach 's a tha an Sgeama Lasachaidh Adhair air a bhith ann an dèiligeadh ri faraidhean àrda?
13. Ciamar as urrainn do Riaghaltas na h-Alba an Sgeama Lasachaidh Adhair a leasachadh?
14. Dè do bheachd air a bhith a' cur seirbheis air iarrrtas air dòigh gus cur ris a' mhodal obrachaidh, mar eisimpleir tagsaidhean adhair?

15. Dè do bheachd air seirbheis siartair fhosgailte?
16. A bharrachd air seirbheisean air iarrtas agus siartair fosgailte, a bheil modailean obrachaidh eile a ghabhadh cleachdadh nad bheachd? Ma tha, dè a th' annta?

Gnìomharaiche (operator)	HIAL	Comhairle Shealtainn	Comhairle Arcaibh	Comhairle Earra- Ghàidheal is Bhòid
<b>Puirt-adhair</b>	Barraigh Beinn na Faoghla Ceann Loch Chille Chiarain Dùn Dè Inbhir Nis Ìle Kirkwall Steòrnabhagh Sumburgh Tiriodh Inbhir Ùige Taigh Iain Ghròt	Fair Isle Foula Out Skerries Papa Stour Tingwall Whalsay	Eday Ronaldsay a Tuath Papa Westray Sanday Stronsay Westray	Colla Colbhasa An t-Òban

17. Dè na neartan agus laigsean a th' aig a' mhodal obrachaidh a tha air a mhìneachadh sa chlàr gu h-àrd?
18. Dè na h-atharrachaidhean a bu chòir dèanamh air na h-uallachaidhean rianachd seo gus piseach a thoirt air seirbheisean nad bheachd, ma tha atharrachadh sam bith a dhìth?
19. Dè na h-atharrachaidhean a bu chòir dèanamh air na h-uallachaidhean rianachd seo gus cosgaisean ruith a lùghdachadh nad bheachd, ma tha atharrachadh sam bith a dhìth?
20. A bheil thu a' smaoinichadh gum bu chòir Riaghaltas na h-Alba companaidhean adhair a bhrosnachadh gus tiocaidhean plèana is trèana a thabhann?  
Tha  
Chan eil  
Chan eil fhios agam
21. Ma fhreagair thu "tha" dè an dòigh a b' fheàrr sa b' urrainn do Riaghaltas na h-Alba seo a dhèanamh?
22. Dè eile as urrainn do Riaghaltas na h-Alba dèanamh gus còmhdhail bathair adhair èifeachdach agus seasmhach a bhrosnachadh, nad bheachd?
23. Dè eile a bu chòir do Ro-innleachd nan Seirbheisean Adhair a bhith ag amas air coileanadh?

# FOIRM FIOSRACHAIDH MUN NEACH- FREAGAIRT

## Co-chomhairle gus Ro-innleachd air seirbheisean adhair fhiosrachadh

**Thoir an aire** gum **feumar** am foirm seo a lìonadh agus a chur air ais leis an fhreagairt agad.

Gus faighinn a-mach mar a làimhsicheas sinn an dàta pearsanta againn, faic am poileasaidh prìobhaideachd againn: <https://www.gov.scot/privacy/>

A bheil thu a' freagairt mar neach fa leth no mar bhuidhinn?

- Freagairt bho neach fa leth
- Buidheann

Ainm slàn no ainm na buidhne

Àireamh fòn

Seòladh

Còd-puist

Post-d

Bu toil le Riaghaltas na h-Alba cead fhaighinn bhuat gus an fhreagairt agad dhan cho-chomhairle a fhoillseachadh.

Dè b' fheàrr leat a thaobh a bhith a' foillseachadh na freagairt agad:

- Foillsich freagairt le ainm
- Foillsich an fhreagairt a-mhàin (gun ainm)
- Na foillsich an fhreagairt

**Fiosrachadh do bhuidhnean eile:**

**Tha an roghainn 'Foillsich an fhreagairt a-mhàin (gun ainm)' ri fhaighinn do luchd-freagairt fa leth a-mhàin. Ma thèid an roghainn seo a thaghadh, thèid ainm na buidhne a thaghadh co-dhiù.**

**Ma thaghas tu an roghainn 'Na foillsich an fhreagairt', dh'fhaodte gun tèid ainm na buidhne agad a liostadh air an liosta de luchd-freagairt na co-chomhairle, mar eisimpleir, anns an aithisg anailis.**

Bidh sinn a' sgaoileadh na freagairt agaibh gu sgiobaidhean poileasaidh eile taobh a-staigh Riaghaltas na h-Alba, sgiobaidhean a dh'fhaodadh a bhith a' dèiligeadh ris na cùisean a thog sibh fhèin. Dh'fhaodadh gum bi iad ag iarraidh bruidhinn ribh sna làithean air thoiseach, ach feumaidh sinn ur cead airson sin a dhèanamh. A bheil sibh toilichte gum bi Riaghaltas na h-Alba a' bruidhinn ribh a-rithist mun cho-chomhairle seo?

- Tha
- Chan eil



**TRANSPORT  
SCOTLAND**

CÒMHDHAIL ALBA

© Còir-lethbhreac a' Chrùin 2021

Faodaidh tu am fiosrachadh seo (gun suaicheantasan is dealbhan) ath-chleachdadh saor is an-asgaidh ann an cruth no meadhan sam bith fo theirmichean Cead Fosgailte an Rìaghaltais. Gus an cead seo fhaicinn, faic <http://www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence> no cuir post-d gu: [psi@nationalarchives.gsi.gov.uk](mailto:psi@nationalarchives.gsi.gov.uk)

Far a bheil sinn air comharrachadh gu bheil còir-lethbhreac aig treas pàrtaidh air fiosrachadh, feumaidh sibh cead fhaighinn bho na daoine aig a bheil a' chòir-lethbhreac sin.

Tha lethbhreacan a bharrachd den sgrìobhainn seo rim faighinn, ma thèid sin iarraidh, ann an cruth claisneachd is faicsinneach agus ann an cànanan coimhearsnachd. Bu chòir ceist sam bith mun sgrìobhainn/foillseachadh seo a chur thugainn aig [info@transport.gov.scot](mailto:info@transport.gov.scot)

Tha an sgrìobhainn seo ri fhaighinn air làrach-lìn Còmhdhail Alba aig: [www.transport.gov.scot](http://www.transport.gov.scot)

Air fhoillseachadh le Còmhdhail Alba, An Dàmhair 2021

Lean sinn:



[transcotland](https://www.facebook.com/transcotland)



[@transcotland](https://twitter.com/transcotland)

[transport.gov.scot](http://transport.gov.scot)



Scottish Government  
Riaghaltas na h-Alba  
[gov.scot](http://gov.scot)